

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Próba-babákat

minden kívánt nagyságban, legújabb és legszebb alakban, magánhasználatra is ajánl 10727
A. Rambarter's Nig.
PETER PEHAM
próba-baba méterme,
Wien, Goldschmidg. 10.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Testesség, Kövértestűség.

Hogy nyúlánká legyünk a nélkül, hogy az egészségünknek ártson, használjuk a Pilius Apollo-t, mely tengeri növények alapján van előállítva és parisi orvosok által jóváhagyva.

E könnyen betartható gyógyszer elhajtja a túlsúlyos embonpoint csatlakozóit és biztosítja rövid idő alatt a kövértestűség gyógyulását mind a két nemnél.

Es a titka minden elegáns hölgynek, ki nyúlánk és fiatalok alakját megakartja őrizni. Egy üveges ára utasításal együtt K 6.45 bérmentve, utánvéttel K 6.75.

J. Itatié, Pharucien, 5, Passage Verdeau, Paris (9e).

Raktár Berlinben: B. Hadra, gyógyszerész, Spandauerstrasse 77.

Ausztria-Magyarországban: Török Józeffel gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. 10620

PURGO

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL erősítőszert gyengélkedők, vészegények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 10553
Küldés ft. Több mint 3500 orosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Bariola.
Vásárolható a gyógyszerárakban félliteres üvegekben K 2.00, egész literes üvegekben K 4.80.

Mindenütt, minden gyógyszertárban kapható.

A házban és az uton nélkülözhetetlen szernak van elismerve

Thierry A. gyógyszerész balszama.

Legjobb hatású rossz emésztésnél és a vele együtt fellépő betegségeknél: min felbőgös, gyomorégés, székrekedés, sa kékpóds, teltség érzete, gyomorgörcs, évszéltség, katarrhus, gyuladás, gyengeségi állapot, lellövadás stb. stb. Müködik mint göres- és fájdalomcsillapító, köhögést szüntet, nyálkaidó és tisztító szer.
Postán legkisebb sátküldés 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 K költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 K költségmentesen netto.
Kicsinybeni eladásnál a raktárakban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 keletős üveg 60 fillér.
Ügyeljünk az egyedüli törvényileg bejegyzett védjegyre: «Ich dien». Egyedül ez valódi.
Ezen védjegy utánzása, valamint más törvényileg nem engedélyezett, így forgalomba nem hozható balszámgyártmányok vizonteladása törvényileg tilva van. 10547

Thierry A. Centifolia-kenőcse

fájdalomcsillapító, puhító, oldó, hűző, gyógyító stb. Legkisebb postai sátküldés 2 tégely 3 K 60 fillér. Kicsinybeni eladásnál a raktárakban 1 K 20 fillér tégelyenként. Forrártár Budapest: Török J., dr. Egger L. I. gyógyszerész-tára: Lugoson Vértess. Kövületen rendelések czimzandók: «Schutzengel Apotheke» des A. Thierry in Pragada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Az összeg előzetes beküldése esetén a szállítást egy nappal előbb történi, mint utánvétellel és az utánvételt pótlói is megtakarítható, így ajánlatosabb az összeget előzetesen utalványozni és a megrendelést a szelvényen eszközölni és a pontos címet megadni.

A Kalap-király 10521

3, 4, 5 koronás különlegességekben elismert specialista. Kossuth Lajos-utca végén, Eskü-út, Klotild-palota.

IGAZI URINÓ
arcsának, keblének, kezének alapos ápolására használja mindig a világhírű, 1885-ik év óta törvényileg védett Krieger-féle
CRÈME DE MARGUERITET.
Kérjen mindig határozottan Krieger-félet.
Eredeti nagy tégely 4 kor. Próbátégely 1 kor.
KRIEGER GYORGY gyógyszerész Budapest, VIII., Kálvin-tér. 10670

SZÉPÍTŐSZER

Az egyedüli létező valódi angol szépitőszert, mely már 2-3-szor bekenés után biztosan hat és a bőrcsek nem árt, a Balassa-féle valódi
angol Elhálvt minden arztisz-tatlanságot, kiütést, pattanást, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (mitesszer) stb. és az arcnak riss üdéséget, fiataloságot kölcsönöz. 1 üveg 2 K. Ehhez ugorkaszappan 1 kor., poudre 1.20 kor.
főszéküldési hely: Budapest, Erssébetfalva 15.
Kapható minden gyógyszerárban. — Főraktár Budapest: Török Józeffel gyógyszerész, Király-utca 12. és Andrássy-út 28. Dr. Egger Leó «Nádor-gyógytára, Váci-körút 47. Zoltán Béla gyógyszerárban, V., Szabadság-tér, továbbá a következő drogeriárakban: Detányi Frigyes, V. ker., Marokkói-utca 2. Fodor Márton, VII., Király-utca 42. Lux Mihály, IV., Múzeum-körút 7. Heruda Nándor, IV., Kossuth Lajos-utca 7. Molnár és Mósér, IV., Korona-herceg-utca 41. 10629

SCHÖNWALD IMRE magyar órásmester és ékszergyáros Pécszett 122. sz.

Legalkalmasabb, maradandó értékű ajándék-tárgyak! 10835

Valódi 14 karátos arany, szép ókkóval 12 kor.
Valódi ezüst gyűrű, mely úgy ragyog, mintha a legszebb gyémántokkal lenne kirakva kor.
Természetes nagyságban, müzománcban, 14 karátos aranyból 10 kor. ezüst aranyozott 3 kor. 60 fill.
Párizsi müzománc-amulott müvészies kivitelben ezüst aranyozott 5 kor. aranyból 12 kor.

Villamfelszerelési vállalat.

Villamos világítás és csatornák, telefon, hírsíngyöny és villámhárítók szakszerű berendezését a biztonsági szabályok szerint eszközölni.
Id. RIEDER OTTO BUDAPEST, IV., Irányi-utca 20. sz. (Király-bazár.) 10608

VASÁRNAPI UJSÁG

12. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS MIKSAZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁRCZIUS 19.

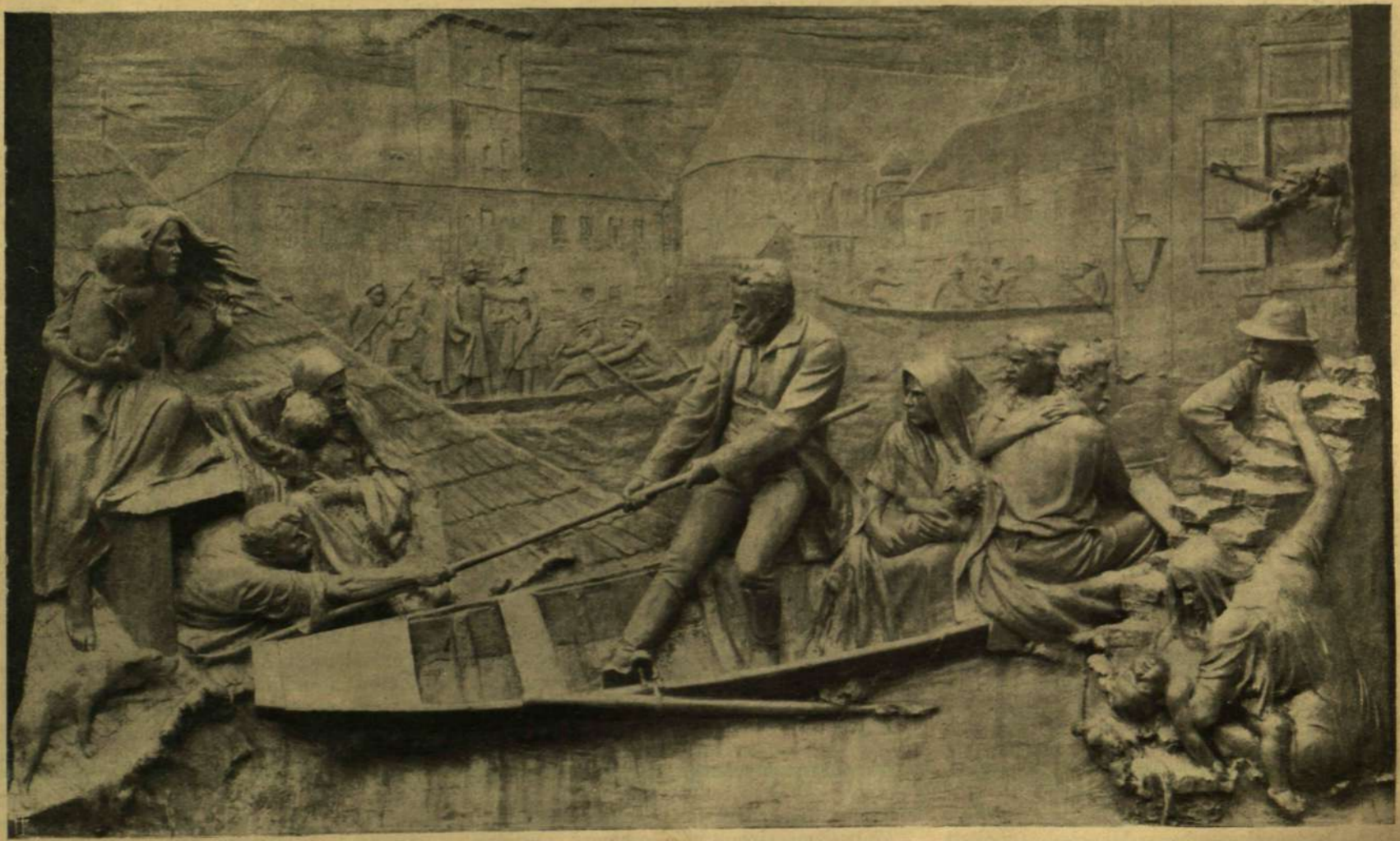
Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt egész évre 24 korona, félévre 12 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona, félévre 8 * A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) egész évre 10 korona, félévre 5 * Külföldi előfizetőkhez a postai lag meghatarozott viteldji is csatolandó.

AZ 1838-IKI BUDAPESTI ÁRVIZ EMLÉKE.

MÁRCZIUS 15-KE nemcsak az 1848-iki események révén emlékezetes nap a magyar főváros s az ország történetében, hanem ama rettentő elemi csapás révén is, a mely az 1838-ik év márczius közepén Budapestet sújtotta s épen 15-ikén érte tetőpontját. A nagy árviz, bár most 67 éve már, hogy a régi Pestet és Budát pusztította, még élénk emlékezetben van. Azok közül, a kik annak idején tanui voltak, ma már nagyon kevesen élnek, de leírásokból sokan ismerik. E leírások közt a legszebb s legáltalánosabban ismert a Jókaié, «Kárpáti Zoltán» című regényében. Ezen kívül is sokszor talál az ember leírást az árvizról régi könyvekben, iratokban, még ma

is látható emlékei pedig azok a kis kőtáblácskák, melyek nem egy pesti ház falába befalazva hirdetik, hogy mily magasan állott a víz 1838 márczius közepén a város illető helyén. Legújabb művészi emlék is fogja őrizni e nagy szerencsétlenség emlékét: Holló Barnabás domborműve, mely most készült el s melyet a Ferencziek templomának Kossuth Lajos-utcai falába most illesztenek be. A dombormű főalakja báró Wesselényi Miklós, a kinek az árviz sújtotta lakosság mentésében tanusított önfeláldozó fáradozását Vörösmarty is megénekelte «Az árvizi hajós» című költeményében. Maga Wesselényi is részletesen leírta az árviz eseményeit naplójában. A naplónak ezt a részét közli Kardos Samu báró Wesselényi Miklósról irt s legközelebb megjelenendő nagyobb munkájában. E leírást a munka szerzője

rendelkezésünkre bocsátotta s ez után közöljük a naplónak az árvizre vonatkozó főbb részeit: «Márczius 13-án délben indult meg a jég — írja Wesselényi, — darabig csendes méltóság-gal, robaj nélkül ment, később megállott s az emberek újra kezdettek rajta járni; öt óraker újra megindult, s nemsokára tornyosulni kezdett, valamint törni és forni a jégtömegeket kezdvadva emelő, s újra szétzúzó hatalma a dühöngni készülő Dunának. A víz partjain már túllépett, a bősztült folyam a váci töltést át-szakította, de a jég folyvást haladván, a nézők csoportja, s majd mindenki azt hitte, hogy mér-gét már kiöntötte. Ezen reményben színházba mentem, s még nem vala vége a darabnak, mid-őn hire futamodott, hogy a víz már a város-ban van. A Duna felé siettem; a víz még csak szivárgott át a kis gáton. Haza menvén, lovat

A WESSELÉNYI-EMLEKTÁBLA. — Holló Barnabás szoborműve.

MESZLÉNYI GYULA SZATMÁRI PÜSPÖK.

AMBROZOVICS BÉLA.

Strelsky fényképe.

nyergelttem; midőn a város piacára értem, már omlott a hullám a Váci-utcán lefelé; bajjal tudtam ezzel szembe, s csak nem végig, hasig lovagolni. Már a német színház s Dorottya-utca is vízzel borítva valának. Gróf Károlyi Györggyel Széchenyi István szállására lovagoltunk, onnan ki az országúton a linea felé, ezen még innen értünk oda, hol a víz a Theresia- és József-város felé keresztülzáguldott. A víz apadására nézve kapott biztosítás folytán visszatértünk, s én azon hiedelemben, hogy bős Dunán ezen ijesztéssel és látvány-adással be fogja érni, éjfélt után hazamentem.

Márczius 14-én szerdán, reggel öt óra tájban a Belvárosba beindultam, hallván, hogy a város-házánál csónakok vannak. A Kigyó-utczát már csaknem egészen víz alatt találtam, elébb térdig, majd övig gázolva haladtam, s visszatérni már nem akarván, nyakig érő vízben értem a város-piacra, hol egy ladikot sem találtam. A siker nélküli feredésből alig léptem szárazra, midőn minden ruhám testemre kezdett fagyni, s míg Helmezyhez értem a Trattner-Károlyi házban, — alig pár száz lépésnyi távolság, — már jégkéreg borított. Itt kénytelen voltam levetkezni, s hazaküldtem köntös után; azzal szolgálom későn érkezett, mert egy darabig ladikkal kellett jönnie. Mihelyt felöltöztem, csónakot keresni indultam. A Sebestyén-piaczon jövő, menő hajókat s temérdek népet találtam.

E szomorú reggelen hét óra után ladikra ültem. A Belváros utcáin evezünk, s a Váci-, Kis-híd-, Aranykéz- s más utcákból hordtuk a menekvőket a Sebestyén-piacra. Szinte délig evezünk benn a városban; ezen munka sem volt ugyan egészen hiában való; mert ha nem épen jelen, de sietve közelgő veszélytől sokakat megmentettünk. A Sőház s Molnár-utca felé, a lövőhely háta megett értünk ki a szénapiacra; a református templom előtt sebesen rohant a víz keresztül, de még oly kicsiny volt, hogy a hajóból kiszállva, azt egy darabig húzni kellett. Innen az Üllői-útra mentünk, s több apró házak fedeleiről az embereket leszedtük. Nehány teher embert vittünk az ország-út még szárazban lévő részére (a Nemzeti Múzeum előtt) s ezeknek jó szolgálatot tettünk, mert a honnan kihoztuk, a ház nemsokára vízbe dőlt.

A József- és Stáció-utczából harsogott a segélyért kiáltók lármája; ide siettünk és szerencsések voltunk sokakat megmenteni.

Már ekkor kezdték a házak omlani s düledezni. Ezeknek ropogása, rohanása, a víz közt emelkedő porfellegek, a rémitő sikoltás, sírás, ordítás borzasztó képét mutatta a dülő enyészeteknek. A Múzeum-, Ótpacsirta- s még sok más utcákból még igen sok ember életét megmentettük. Kivevőnk a Kerepesi-útra, s azon keresztül a Fűzfá- és Síp-utczából rakódtunk meg egy párszor emberekkel, kiket a báró Prónay Albert lakásával szembe, a Huszár-ház mellett tettünk a szárazra. Reggel óta kétszer is változ-

tak evezőink. Ketten voltak, én eveztem s kormányoztam.

Az alatt alkonyodni kezdett, s a borult égből köd és hózatár szállott le, az estvét siettetni, s az éjet feketébbé tenni. Ennél borzasztóbb estvét és éjet soha sem értem. A düledékek, házromok, jégtömegek, bútorok, gerendák, s minden más akadályok közt csak alig s a legfeszültebb munkával lehetett a szűk utcákban haladni; bárholon jött, hol volt és hová igyekezett az ember, mindenütt a roskadó épületek s fedelek lezuhanása, — szétzúzással fenyegette. Hol elől, hol hát megett, hol oldalfélt omlott egy-egy épület össze. Csak ezeknek dörgő, ropogó, csörgő lármája nyomta el időről-időre a kétségbeesők sikoltásait és segítségért már rekedt bőgéseit.

Már csaknem 12 óráig szakadatlanul evezvén s dolgozván, átázván s elkényszeredve kifogytam erőmből; hajócsaim is újra enni s nyugodni akartak, őket a munka tovább folytatására rá nem vehettem, s így kénytelen voltam Prónay szállásánál, hol alól fogadó van, kiszállani.

Tíz órakor szálltam megint vízre s a rémületek jelenetei közé. Jól fogott, hogy ez este s ez éjjel hajócsaim mind gajdultak voltak; józanon bajosan mertek volna oly helyekre menni, honnan gyakran kellett a szerencsétleneket kizozni. A haladást gátló akadályok mind inkább szaporodtak, s ezért nehogy a távolabb lévő nyomorultaktól elzárassak, elébb a legtávolabbi hajjok felé törtünk, s így a közelebb esdeklők mellett irtalom nélkül el kellett mennünk, de ama távollévőknek többnyire csak egy részét lehetett elhozni; a végveszély félelmei közt hátramaradóknak gyakran becsületzavamat adtam, hogy semmi el nem tartóztat hozzájuk visszatérésemtől; s ez adott szó lehetetlenné tette visszatérő utamban másokra, s a leginkább megszorultakra hallgatni. Oly szerencsés voltam (hala érte az egek Urának!) hogy sem a kiknek ily ígéretet tettem, sem másoknál, kiket a romok tetéjén vagy düledező fedeleken voltam kénytelen hagyni, egyszer is késő nem jöttem, s rendre mind kimenttem; többször megtörtént ellenben, hogy házak s fedelek, honnan öregeket, asszonyokat, gyermekeket, csecsemőket szedtünk le, alig távoztunk velük egy kétszáz lépés vagy ölnyire, rémitő robajjal zuhantak az egy, sőt helyenként két ölesnél is mélyebb hullámba.

Mindezen rémitő jelenetek közt, — melyeknek eddig közepette voltam a hullámok tetéjén, — számtalan keserű s gyötrelmet, de sok édest s menyeyt is éreztem; általjában pedig meg kell vallanom: így veszélytől s borzalaktól körülvéve érzetem, hogy ily helyzet és munkásság az én elemem. Fejemet tisztábban fontolónak, véretem nyugodtabban folyónak s inaimat erősebbeknek talán soha sem éreztem.

Az alatt megvirradt s e szomorú reggelen, márczius 15-ikén, csütörtökön, a felkelő nap,

halvány sugarait egy tengerre, s ezereknek abba temetett vagyonukra és rom-tömegre terjesztette. Hol még 24 óra előtt munkás polgárok, boldog családok köszöntötték életadó feltünését, ott most a szélesen terjedt hullámsír felett mély csend függött, mit olykor csak a még gyéren álló házak zuhanása s imitt-amott hangzó segítségkiáltás szakított meg. Bútorok úsztak a romok közt, és mindennemű portékák, sok véres verejtéknek gyümölcsei, s azok közt vízbe fúlt lovak és marhák. Tükrök, családi képek, zongorák, ágyak, ágyneműk, bölcök, gerendák, ládák, kapuk, czifra ruhák, kalapok, fegyverek borzasztó vegyületben lebegtek a vizen, vagy függtek a düledekeken, mint a bősziült elem kegyetlen szeszélyének játékai; s mind ezeknek tulajdonosai vagy a romok közé temetve, vagy inségük s veszteségük marcangoló érzésére megmentve. Számtalan kutyák ordítottak a tódló áróból még kinyúló fedeltöredéken, vagy deszkákon keresve menedéket.

Mind ma, mind a múlt éjjel legborzasztóbb volt az, hogy sok ház előtt kellett elmenni, melynek kapuján a szinte boltozatjág emelkedő víz miatt bevezni nem lehetett, s az épület hátsó részéből harsogó kiáltásokat kellett hallani, a nélkül, hogy a szerencsétleneket segíteni lehessen. A József-várost majdnem egészen letarolva találtam, még sokakat láttunk veszély s utolsó inség közt küzködni, s megmentetteket a Ludoviceumhoz több ízben vittünk. Ezen gyászos másfél napunk számtalan, lelket rázó jelenetei közül sohasem fogok egyet, mely a Práter-utczában történt, elfelejtani. Egy leroskadó fedél lebegett pár töredékeny fán megakadva a legalább másfél öles víz felett, s e minden pillanatban lezuhanandó fedél tetéjén mintegy harmincz kétségbeesett volt; ezeknek néhány ölnyire egy emeletes háznak első fala még állott, s azon első falhoz egy fatornác volt ragasztva, mely minden perczben roskadni készült harmincz személynél többől álló terhe alatt. Hajómrá harmincznél több állig fért. Mit tenni, kiken segíteni előbb? Mindkét helyről az asszonyokat csecsemőikkel, gyermekeket s öregeket összeszedtem s a Ludoviceumhoz szállítottam.

Este felé a víz már akkora volt, hogy Károlyi György házána, kapuja közt hajóval a főgrádcshoz be lehetett evezni. Épen több megmentettel érkeztem be, midőn egy talpon hoztak egy szegény asszonyt, ki azelőtt alig egy pár órával szült. A talp széles lévén, nem fordulhatott a grádcshoz, övig kellett a vízbe menni a szegény asszony kiemelése, midőn paplanjánál fogva egy felől emeltem s vittem, újdedben úgy megfogta karomat, hogy mind az öt ujjá meglátszott. A szegény asszony gyermeke sehol sem volt, s azt csak másnap hozták el ismerősei, kik magukkal elvitték.

Az éjjeli s mai feszült munka, megázás, fáradtság, sebek s útések pihenni kényszerített-

CSIKY KÁLMÁN.

Koller utóai fényképe.

SCHULEK VILMOS.

Goszióth fényképe.

tek; kevésbé ledőltem, a lankadság rajtam erőt vett s elaludtam. Miután mintegy óra múlva fölkeltem, nem tudtam már hajót kapni, bármennyire kértem, bármit ígértem, az ablak előtt elevezők közül egy sem állott meg, s így kínos munkátlanság közt kellett a református templom s a Czukor-utca felől a segítségkiáltásokat hallani. Éjjel érte el a víz magassága legnagyobb fokát, a főgrádcshoz negyedik fokáig jött. Ekkor 29 láb, 7 hüvely és 5 linea volt a Duna legalsó állása felett.

Márczius 16-ikán, pénteken reggel felé a víz-özön szállni kezdett . . .

Az árvíz által okozott kár nagyságáról fogalmat nyújtanak a következő adatok: Pesten 2281 ház omlott össze, megrepesztett 827 s csak 1146 maradt épen; Budán 762 ház közül 207 egészen, 262 részben összedőlt. Százötvenegy ember veszítette életét. Pesten csak a házakban esett kárt — nem számítva az elpusztult árukat, bútorokat, gabonát, állatokat, stb. — tíz és fél millió papírforintnál többre becsülték.

Ezt a szomorú emlékü eseményt örökíti meg Holló Barnabás domborműve, melylyel a művész annak idején elnyerte az e tárgyra a főváros által kitűzött díjat. A domborművön egyszerűen komponált jelenet közepén emelkedik ki Wesselényi Miklós hatalmas alakja, a mint csónakjával épen az utolsó pillanatban ér egy házhoz, melynek már tetéjét ostromolják a habok. A dombormű hátterében ott látható a régi városház, a belvárosi templom, a piaristák épülete, és két csónak, melyek egyikén, a közelebbi lévén, István főherceg áll, pár tiszt kíséretében, parancsokat osztogatva.

A dombormű, mely négy méter széles, két és fél méter magas, bronzba öntve most kerül rendeltetési helyére, a ferenczrendiek templomának Kossuth Lajos-utcai oldalfalára, s közelebb fogják ünnepélyesen felavatni.

A KÖZÉLET NÉGY HALOTTJA.

MESZLÉNYI GYULA SZATMÁRI PÜSPÖK.
1832—1905.

A már hónapok óta üresedésben levő kalocsai érseki és pécsi püspöki székhöz most harmadiknak járul a szatmári is, a mely Meszlényi Gyulának a márczius 15-ikére forduló éjjel történt halálával szintén elvesztette püspökét. A most elhunyt szatmári püspök azok közé a róm. katolikus főpapok közé tartozott, a kik keveset szerepeltek a nyilvánosság előtt, de esőndben, a

maguk hatáskörében annál inkább buzgólkodtak a hitélet fejlesztése s a jótékonyág terén.

Meszlényi Gyula a fejérmegyei Velenczén született 1832-ben, ősi magyar nemesi családból, melyből Kossuth Lajosnak neje is származott. A theológiát a bécsi Pázmáneumban végezte s 1854-ben szentelte pappá Szevitovszky János hercegprímás, csakhamar kinevezve őt Nagyszombatba gimnáziumi tanárrá. 1857-ben Meszlényi az esztergomi érseki udvarhoz került, a hol alkalma nyílt megismerkedni az egyházkormányzati teendővel. 1862-ben pápai kamarási czímet nyert, négy év múlva pedig komáromi plebánus lett. Komáromi plebánossága alatt, mely tizenhat évig tartott, nagy népszerűségre tett szert az ottani társadalomban s buzgón munkálkodott az iskolaugy terén. 1881-ben esztergomi kanonok s a papnevelő-intézet igazgatója lett. Szatmári püspökké 1887 októberében nevezte ki a király a nagyváradi püspökké lett Schlauch Lőrincz helyére. Trefort hosszú, 16 évi minisztersége alatt újjáalakult újszólva az egész magyar püspöki kar s az ezen időszakban kinevezett püspökök közt Meszlényi volt az utolsó előtti.

Egyházmegyéjében kezdettől fogva nagy tevékenységet fejtett ki. Gyónatott, prédikált, látogatta az iskolákat s a püspöki jövedelmekhez viszonyítva nagy arányokban gyakorolta a jótékonyágot. Ha a népet szerencsétlenségek érték, az első közt volt a segítségben s gondja volt arra, hogy adományai hathatósabban is javítsanak a szűkölködők helyzetén. Sokat tett templom-építési ügyekben is, püspöksége alatt 24 templomot építtetett, vagy alakítottatott át. A lelkipásztorok jövedelmének gyarapítására is aránylag nagy összeget áldozott.

Az iskolaugyet püspök korában is kiváló gondjában részesítette. Iskolákat, kisdévodákat építtetett, segélyezte az intézetek pártfogolta s leánynevelés érdekében. Irodalmilag is munkálkodott s töle telhetőleg előmozdította papjainak irodalmi és tudományos törekvéseit. Bár nehéz körülmények közt vette át a püspökséget, különböző alapítványokra többet áldozott egy millió 300 ezer koronánál. Végrendeletében általános örökösévé egyházmegyéjét tette s a szatmári jótékonyági intézetek részére több mint egy millió koronát hagyományozott.

A múlt ősszel ünnepelte áldozó papságának 50-ik évi jubileumát, mely alkalommal meghatódmon nyilvánult iránta híveinek ragaszkodása. Erdemeit több ízben érte királyi kitüntetés, egyebek között a valóságos belső titkos tanácsosi czímet is elnyerte. Betegeskedése az elmúlt ősszel kezdődött, de csak a legutóbbi napokban fordult válságosra. Tizennyolcz évi püspökség után azzal az öntudattal hajthattó fejét örök nyugalomra, hogy mint pap és hazafi mindenkor híven teljesítette kötelességét.

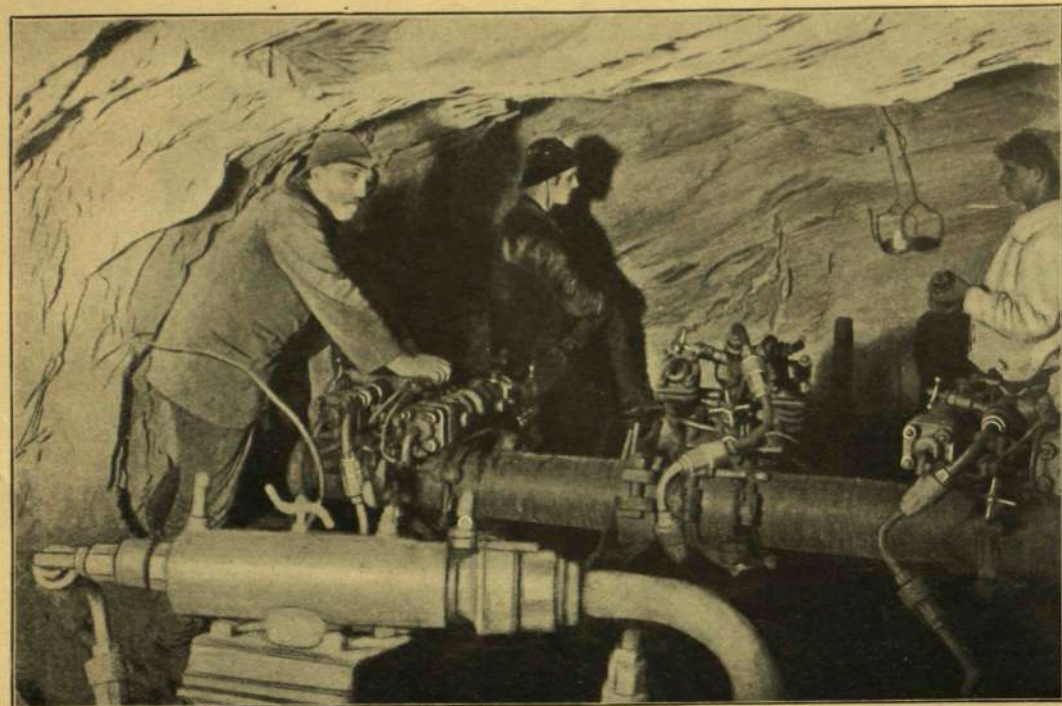
AMBROZOVICS BÉLA.

1835—1905.

A magyar közéletnek nevezetes halottja Ambrozovics Béla nyugalmazott miniszteri tanácsos, kiváló műszaki és közgazdasági író, ki e hó 9-ikén hunyt el Budapesten. A magyar közgazdasági és műszaki tudományok egyik kitünő művelőjét veszítettük el benne, a ki úgy a gyakorlati terén, mint az elméleti tudományban jelentékeny eredményekkel munkálkodott. Mint állami főtisztviselő, nagy fontosságú ügyekben fáradhatatlan lelkiismeretességgel és szakavatottsággal szolgált a közérdeket, mint közgazdasági és műszaki író pedig önálló gondolkodásával, alapos képzettségével s biztos és éles ítéletével előkelő helyet vívott ki magának.

Műveiben nem egy önálló eszmével lépett fel, melyek a közgazdasági tudomány haladására szolgálnak. Egyik elméletét, mely a vasúti politikára vonatkozik, *Loria* hírneves olasz tanár a paduai egyetem katedrájáról hirdeti. Egy másik műve, mely évekkel a vasúti zónarendszer életbeléptetése előtt jelent meg és a melyet Baross miniszter alaposan ismert és tanulmányozott, hatással volt a magyar vasúti zónadíjzabás rendszeresítésére; így tehát a Baross-féle zónarendszer-előkészítésének érdeme füződik nevéhez. Számos közgazdasági és műszaki tanulmányt írt. Nagyszámú szakdolgozatai közül megemlíthjük a következőket: «Czél-szerű volna-e a magyar államvasutakat bírbe adni, vagy azok kezelését magánvállalkozókra bízni?», «A vasutakból eredő közgazdasági haszon és annak kiszámítása», «A vasúti alkalmazottak jutalmazása», «A zónadíjzabás és elmélete», «Országok gazdasági erejének összemérése», stb. Ezek majd mind a Magyar Mérnök-és Építész-Egylet közlönyében jelentek meg s nagy részüket német, francia, angol, olasz és és orosz nyelvre is lefordították. Nagyhatású munkásságának köszönhetette azt az osztatlan tiszteletet és becülést, melyben itthon és a külföldön része volt.

Ambrozovics Béla 1835-ben született Zomborban. Tanulmányai végeztével mérnök lett. Részt vett a Strassburg-Kiel közt épített vasúti hid tervezésében, majd a déli vasutnál működött. 1867-ben állami szolgálatba lépett s a közlekedési miniszteriumban vasúti felügyelő lett, 1871-ben osztálytanácsos, majd miniszteri tanácsos s a vasúti főfelügyelőség főnöke. 1885-ben a Brüsszelben tartott első nemzetközi vasúti

FŰRŐ-GÉP A SIMPLON-ALAGÚI ÉPÍTÉSÉNél.

kongresszuson mint a magyar kormány küldöttje a kongresszus egyik szakosztályának elnöke volt. A magyar vasutígy fejlesztése körül szerzett érdemeiért több kitüntetésben részesült, így a III-ad osztályú vaskorona-renddel és a belga Lipóttrend közepkeresztjével tüntették ki. Hivataltól a 90-es évek elején vonult vissza és idejét irodalmi munkásságának szentelte.

A puritán jellemű, ideális gondolkodású férfi, mint ember és családja is a legtiszteltek közé tartozott. Mint gyermekifjú ismerte és szerette meg Meszlényi Gizellát, Meszlényiné Kossuth Zsuzsánnának, Kossuth Lajos nővérének leányát, s 12 év múltán Amerikába utazott, a hol Meszlényiné és gyermekei száműzetésben éltek s ott vette nőül gyermekkori ideálját, a kit azonban hazatérte után 1865-ben a halál elragadott tőle. Tizenegy évvel több elhunyt felesége hűgát, Meszlényi Ilonát vette feleségül Collegno al Baraconóban, hol ez nagybátyjánál, Kossuth Lajosnál tartózkodott. Tanú Kossuth Lajos és Ihász Dániel ezredes voltak. Első házasságából született Dezső fia, az országos képzőművészeti társulat titkára s jeles költő, második nejétől Lajos, a ki pénzügyminiszeri fogalmazó.

Ambrozovics Béla nagy mértékben bírt Kossuth Lajos bizalmát és rokoni szeretetét. Családjával együtt minden évben fölkereste Kossuthot s hosszabb időt töltött nála. Levelezésben állt vele mind haláláig s az Ambrozovics-családnak nagy számú, fölöttébb érdekes levél van birtokában Kossuthtól, melyek élénken jellemzik a nagy hazafinak mint rokonnak és mint embernek lelki világát.

A megboldogult sokoldalú tevékenységét mi sem bizonyítja jobban, mint az a széles működési tér, melyet eredményes munkásságával betöltött. Hivatása körén kívül is élénken érdeklődött a közhasznú társadalmi törekvések iránt s minden irányú működésében, mindig a föltétlen, soha nem alkuvó korrektség és forró hazaszeretet vezette lépteit. Számos egyesületnek volt buzgó tagja, czelejainak előmozdítója. A Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek több éven át titkára, folyóiratának szerkesztője, majd alelnöke, utóbb tiszteleti tagja volt. Ambrozovics Bélát általános gyász kísérte utolsó útjára, a zombori temetőbe. Dr. K. D.

SCHULEK VILMOS.

1843—1905.

Az orvostudomány ágai közül a szemészet a legrégebbek egyike, kezdeteiről már az egyiptomi papiruszok is tanúságot tesznek, de évszázadok folyamán teljesen háttérbe szorult, a tudományos képzettségű orvosok csaknem teljesen elhanyagolták. Csak a múlt század közepén lendült fel újra, mióta Helmholtz feltalálta a szemtüköröt. Minálunk azonban, bármily nagy szükség

BRIEG VÁROS (A SIMPLON-ALAGÚT VÉGPONTJA A SVÁJCI OLDALON).

Nagy nehézségekkel küzdve kezdte meg a tanítást Budapesten. Tanszékének elhelyezése, felszerelése, segédszemélyzete egyaránt hiányos volt, a kellő beteg-forgalmat is neki kellett megteremtenie. Szemorvosi hírneve azonban hamar oda vonzotta a betegeket s fáradozásainak sikerült a klinika elhelyezésének kérdését is kielégítően megoldani. 1884-ben már bevonulhatott az oktatás, a tudomány s a szemorvosi gyakorlat követelményeinek egyaránt megfelelő új szemészeti klinikára. Itt aztán mind szélesebb mederben folytatta működését, a mely csakhamar maga után vonta a szemészeti tudományos irodalom őrvenedését föllendülését is. Ő maga — mint egyik jeles tanítványa, dr. Csapodi István írja róla — «sokoldalú kísérletezések alapján, mélyre ható elmével megirt dolgozatokat terjesztett az Akadémia elé s közzölt saját lapjában, az «Orvosi Hetilap» «Szemészet» című mellékletében. Saját és tanítványai dolgozatait két vastos kötetben németül is kiadta, hogy a szemészet magyar művelői a külföld elé a magyar szemorvosi iskola kötelékében kerüljenek, s dolgozataik ne olvadjanak bele, mint egyes elszórt közlemények a német irodalomba. A mestert mindig nagy szeretettel környékezték tanítványai, kik közül nemesak az egyetem és a főváros, hanem a vidék is több jeles szakembert kapott, sőt Romániának és Szerbországnak is jutott közülök.»

Tudományos érdemeivel általános elismerést szerzett minden körben. Az Akadémia levelező, majd rendes tagjává választotta, a királyi miniszteri tanácsosi címmel tüntette ki, tanítványai pedig 1897-ben, egyetemi tanárságának 25-ik évfordulóján szép ünneppel tanusították iránta tiszteletüket és szeretetüket. A budapesti egyetemen 1890-ben a rektori méltóságot viselte. Ez időben kezdeményezte az egyetemi hallgatók kórház-egyesületét, mely ma már több mint egy évtized óta áldásosan működik.

Az utóbbi években munkásságát több ízben megszakította betegeskedése. 1893-ban súlyos idegbaj támadta meg, de két év múlva annyira kigyógyult, hogy a régi erőben folytathatta tanári s tudományos munkásságát. Mintegy két év óta ismét betegeskedni kezdett s egyetemi tanári állásáról is lemondott. A halál március 13-ikán érte Budapesten. Elhunytát özvegye, Fuchs Melanie, egy fia s egy leánya gyászolja.

CSIKY KÁLMÁN.

1843—1904.

Ama nemzedék tagjai között, a mely a kigyezés ideje táján lépett a férfikorba s a következő évtizedekben főszerepet vitt a közélet,

a tudomány s az irodalom terén, tisztas helyet foglalt el Csiky Kálmán, a ki március 13-ikán hunyt el. Szerény, csendes, de tartalmas munkássága, széleskörű műveltsége s feddhetlen, tiszta jelleme köztiszteletet szerzett neki, mely sirjába is elkísérte.

Csiky Kálmán székely eredetű családból, a jász-nagy-kún-szolnokmegyei Kenderesen született 1843-ban. Iskoláit Kisújszálláson, Eperjesen és Debreczenben végezte s az utóbbi helyen mint főiskolai senior egy ideig a magyar nyelv és történelem segédtanára volt az akkor felállított reáliskolában. Tudományos törekvéseivel s irodalmi dolgozataival már az iskolában kivált tanuló társai közül. Itthoni tanulmányai végeztével, 1865-ben külföldre ment a berlini és heidelbergi egyetemekre s utazott egyéb külföldi államokban is. Hazatérve nevelő lett a gróf Teleki-családnál s egyúttal jogtudományi doktori oklevelet nyert a budapesti egyetemen. 1870-től 1884-ig a latin nyelv s irodalom tanára volt a budapesti református gimnáziumban s egyúttal az egyetemen mint magántanár előadta a magyar magánjogot. Majd a sepsi-szentgyörgyi kerület megválasztotta országgyűlési képviselőjévé; képzettségével szépen érvényesült a képviselőházban is, mint szónok s több fontos törvényjavaslat előadója. A ciklus végével, 1884-ben megszakadt képviselői pályája; ekkor kinevezetett a magyar közigazgatási és magánjog tanárává a budapesti műegyetemre. Ez időtől fogva főleg az irodalmi munkásságra adta magát, a mely téren mint írók és hírlapírók már akkor jó neve volt. Munkatársa volt számos akkori lapnak, a hetvenes évek elején a «Pesti Napló» vezércikkírója és gazdasági rovatvezetője volt, két hónapot töltött a porosz-francia háború alkalmával a harcstéren s tudósításokat írt onnan a pesti lapokba. Később a hírlapírás teréről mindinkább a tudományos munkásságra ment át s két irányban: a jogi tudomány művelésében s a latin klasszikai irodalom ismertetésében érdemes munkát végzett. Az előbbi körből néhány jó iskolai könyvön kívül nagyobb munkái is maradtak: a magyar állam közigazgatási jogáról szóló műve az alapvető munkák közé tartozik a közigazgatási jog terén, még nagyobb fontosságú a Werbőczy Tripartitumának általa készített fordítása; ugyancsak ő fordította a millenniumra kiadott Corpus Juris egy részét. A klasszikai irodalom ismertetékének főleg fordításaival tett szolgálatot. Az Akadémia kiadóvállalata számára lefordította Boissier Gaston «Cicero és barátai» című híres művét s Thierry Amadénak a római birodalomról szóló könyvét. Legnevezetesebb azonban Tacitus-fordítása. A római császárság kora nagy

A SIMPLON-ALAGÚT NYILÁSA AZ OLASZ OLDALON.

történetirójának összes műveit ő fordította először magyarra az eredetileg német, a nehéz szöveg minden árnyalatának beható megértésével, tömör, kifejező, erőteljes magyar nyelven. Ez a két évvel ezelőtt megjelent fordítás életének főmunkája. Az itt felsoroltakon kívül még számos kisebb munkát, értekezést, hírlapi cikket írt s a «Vasárnapi Ujság» régebbi évfolyamaiban is többször találkozhatott az olvasó nevével. Irodalmi és tudományos érdemeiért a király 1903-ban udvari tanácsossá nevezte ki. Buzgó tevékenységet fejtett ki a tanügyi téren s a főváros közügyeiben is, mint a budapesti református egyháztanácsnak s 1882 óta a székesfőváros törvényhatóság bizottságának tagja s 15 év óta a IX. kerületi iskolásköz elnöke.

Halálát özvegye, szül. Gönczy Etelka, Gönczy Pál egykori államtitkár leánya s gyermekei: három fia, Kálmán, László és Árpád, s leányai: Anna, Erzsébet és Etelka gyászolják, de részvételt áll ravatalánál a magyar tudományos világ is, mely egyik hasznos, buzgó és nagy képzettségű munkását vesztette benne.

ISELLE FALU (A SIMPLON-ALAGÚT VÉGPONTJA AZ OLASZ OLDALON).

A SIMPLON-ALAGÚT.

Nevezetes időpontot jelez úgy a nemzetközi forgalomra, mint a technika haladására nézve 1905 február 7-ike. E nap reggelén 7 óra 20 perczkor omlott ugyanis össze a munkások esküvői alatt az utolsó sziklafal, mely a hatalmas Simplon-alagút két egymáshoz szemben közelítő részletét még elválasztotta, vagyis ekkor végződött be a hegység átfúrása, melynek belső részében immár 19,731 méter hosszúságú alagúton fognak a vonatok közlekedni, s mely teljes elkészültéig 73 és fél millió frankba kerül.

Ez a világ leghosszabb alagútja, mely mögött az eddigi legnagyobbak is messze elmaradnak. A Gotthard-alagút ugyanis csak 14,990, a Mont-Cenis — melynek építésénél Kossuth Ferencnek is kiváló szerepe volt — 13,600, az Arlberg pedig 10,250 méter hosszú.

A Simplon-alagút fúrására nézve Svájc és Olaszország 1896-ban egyeztek meg, de a munkálatokat csak 1898 augusztus havában kezdték meg. Az építési vállalkozók Sulzer-Ziegler Ede, Locher Ede és Brandau Károly voltak. Negyedik volt a vállalkozók sorában Brandt Alfréd, de ez még 1899-ben meghalt, az általa feltalált fűrőgépek azonban később is nagy szolgálatot tettek. Sulzer-Ziegler Ede svájci ember, a ki mint elsőrendű technikus sok vállalatával nagy hirt szerzett magának s különösen a fűrő- és szellőztető-gépek készítésében vált ki. Locher Ede mérnökkari ezredes, mint vasutépítő-mérnök ismeretes hazájában, Svájcban, többek közt ő építette a nevezetes Pilátus-hegypályát is. A németországi Brandau Károly már egész sereg kisebb-nagyobb alagút-út épített Németországban, Olaszországban, a Kaukázusban és Spanyolországban. A Simplon-alagútnál ő volt az építési munkálatok fő-vezetője.

Az alagútnak szerződés szerint hatodfél év alatt kellett volna elkészülni, ámde a folyton előtörő melegforrások s egyéb minduntalan felbukkanó nehézségek lehetetlenné tették ezt s még most, a fúrás bevégezte után is annyi munka maradt hátra, hogy az alagút használatba vétele csak a folyó év október hava táján kezdődhetik meg.

A munkálatok folyamáról érdekes lesz a következőket megemlíteni. Legelőbb is hatalmas vízvezetéseket készítettek, a fűrők, szellőztetők s egyéb gépek hajtására s e célra éjszakon a Rhone folyót, délen a Diveria patakot használták fel s így 2000 lóerőt nyertek. Minthogy az alagút az örök hófedte csúcsok alatt 2135 méter mélységben fúrták, természetesen igen nagy volt a hőfok, mert a mint ismeretes, a föld belsejében a hőség a mélységgel arányban növekszik. De ezen Brandt kitűnő szellőztető- és hűtő-gépei segítettek. A friss és hideg levegőt óriási szélkere-

kek hajtották át a tárókán, a hova még vascsöveken jégáradó vizet is nyomattak be, a mit benn zuhany-módra szétporlasztottak. Így sikerült elérni, hogy a levegő hőfoka a tárókban rendszerint nem emelkedett felül 32 fok Celsiuson, a mi ugyan még mindig nagy meleg, de a munkát nem tette lehetetlenné.

Nagyobb baj volt a hőforrásokkal, melyek gyakran előtörttek s néha hónapokig feltartóztatták a munkát. Egyik ilyen forrásból például naponta 100,000 köbméter forróvíz ömlött ki. Két ízben huzamosabb ideig késleltette a fűrészt a nagyobbára olasz munkások sztrájkja is.

Az alagút két, egymástól tizenhét méternyi távolságban fekvő egyvágányú ágból fog állni, melyek harmadfél méter magasak, szélességük pedig harmadfél és négy méter közt váltakozik. Most még csak az egyik ág van egészen áttörve s egyelőre ezen közlekednek a vonatok oly formán, hogy középtájon kitérőt készítenek, hol a szemközt jövő vonatok kikerülhessék egymást. A másik ágat majd csak ezután törék át s hozák rendbe, midőn azután az egyik ágon csakis a jövő, a másikon pedig a menő vonatok fognak közlekedni.

Az alagút fűrészt hatalmas erejű víznyomású fűrógéppel végezték. Egy helyen három fűró dolgozott s egyszerre 10—14, körülbelül két méter hosszúságú lyukat csináltak, melyeket 3—5 kilogramm dinamittal megtöltve felrobbantottak. Ilyen módon naponta 4—6 métert, de néha, — a hol a talaj puhább volt, — 7—8 métert is haladtak előre. Akadtak azonban olyan laza helyre is, a melyet a beomlás ellen erős vaskeretekkel s betonozással kellett biztosítani s itt csak négy hónapi munkával bírtak 40 méternyre haladni.

A két bejáró nem egyforma magasan fekszik, nevezetesen a svájci oldalon Brig mellett 685's méter a tengerszint fölé, az olasz oldalon Isellenél pedig csak 633'6 méter.

Most még hátra van az egyik ág áttörése, a már egészen áttört ág teljes szelvényének kivájtása, a szükséges falazások és a sinek lerakása, mire aztán végre egészen el fog készülni a nagy mű, melynek sikerültében sokan, még nagy tekintélyű technikusok is kezdettől fogva kételkedtek. S valóban öt ízben merültek fel munkaközben olyan akadályok, a melyek már-már semmivé tették minden reményt. Egy helyen pl. oly iszonyú földnyomást észleltek, hogy a méteres vastagságú vastamasztékok is összetörttek, másutt 55 fok hőség árasztotta el a tárat, majd meg 72—78 fokos hőforrások törtek elő, melyekből 1150 liter forró víz zúdult ki másodpercenként.

Az emberi ész és kitartás azonban a lehetlent is lehetővé tette s minden valószínűség szerint már ez év őszén akadály nélkül fognak a vonatok átbogni egyik országból a másikba, 20 percz alatt megtevéen azt az utat, a melyhez eddig a régi műton 12 óra volt szükséges. Ez a műt, mely a Rhöne völgyét a Lago Maggioreval és Milánóval köti össze, — 140 kilométer hosszúságú s egyike a legérdekesebb alpesi utaknak. Már Septimius Severus római császár készíttetett itt utat Krisztus után 196-ban, de csak I. Napoleon építtette ki a mai alakjában 1801-től 1806-ig 17 millió korona költséggel. Most az út nyolcz méter széles, s van rajta 10 menedékház, valamint 22 nagy és 590 kisebb híd, melyek a közbeeső szakadékokon átvezetnek.

Végül megemlítjük még, hogy a most készülő Simplonon kívül, eddig már öt vasútvonal, illetőleg alagút törí át az Alpsek hatalmas láncolatát. Nevezetesen:

Az 1854-ben befejezett *Semmering*-pálya, mely Ausztria keleti és éjszaki tartományait, valamint Bécsot köti össze a tengerrel, illetőleg a trieszti kikötővel.

A *Brenner*, mely 1867-ben nyílt meg és sokáig egyedül közlekedő út volt Bajor- és Olaszország közt s ez országokra nézve most is a legérvidebb és legfontosabb alpesi közlekedési vonal, habár utóbb a Gotthard-út a forgalom egyrészt magához ragadta.

Az *Arberg* 1884 óta közvetíti a forgalmat az Alpokon át s főképp Svájcra és Dél-Franciaországra nézve bir nagy fontossággal.

A *Gotthard* Olaszországot és Svájcot köti össze s 1881-ben fejezték be. Ennek építése

alatt 310 haláleset és 877 megbesülés fordult elő a munkások közt, míg most a Simplon fűrásánál alig-felényi a balesetek száma.

A *Mont-Cenis*, 1870-ben készült el; tulajdonképp helytelenül nevezik így, mert nem a Mont-Cenis hegyet, hanem az ettől 25 kilométernyire fekvő Col de Frejust tőri át s így köti össze Közép-Franciaországot Piemonttal.

E régebbi öt nagy alagúthoz járul most a Simplon-alagút, mely hosszúságára és technikai jelentőségre nézve is mind ezeket meghaladja.

FIAIMNAK.

A gazdagságban, szerencsében
— Nem panaszlom, — sosem volt részem.
A gazdagság sok szívekért árt meg,
S engem Isten sosem próbált meg.

Ugy éltem át eddig az életem,
Nyugalmas, tisztes szegénységben.
De azt, a mi szép az életben,
Szegényen is mind átéreztem.

A szeretet tündér világát,
A természet ezer csodáját,
S gyönyörködőn a vadvirágban,
Az aratókat meg se láttam.

Sőt a nagy urakat el-ottan:
Többször mint nem, megmosolyogtam.
Mert kevelységüket bár láttam,
De az okot rá nem találtam.

Az eget ők se látják szebbnek,
Se a szívárványt színesebbnek.
Mi nagyobb kincs a szeretetnél?
S nekik sincsen több szívük egyénnél.

Éltemben sokat firkálgattam,
Papirost sokat elszaggattam,
Ám ha testamentomom írom:
Ez elfér kevéske papíron.

Csak ezt írom rá számotokra,
Ti lelkek hírnök rózsaokkra:
Ne törődjétek ti se mással,
Csak a szívbeli gazdagsággal!

Mindazt, a mi szép e világon,
Égi eszmény, vagy földi álom,
Már csak azért is szeressétek,
Mert ez az összes örökségtek!

Szabolcska Mihály.

CSOKONAI VÖLEGÉNY.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irtó Pekár Gyula.

III.

Hát eltelt a három nap, sőt elmúlt harminczhárom is, de a költő meg nem gyógyult.

Attól az estétől fogva nem ösmerték rá többet Komáromban Csokonaira. Divatos ifjú lett az emberkerülő filozófusból, ki pomádézta, csinósította magát s hancuzva naphosszat járta a bolondját a leányokkal a Bédiék kertjében. Bizony elfeledte a genfi bölcseséget, de megtanulta a kállai kettőst, sőt fonákul ugyan, de járta a strassburgis táncot is. Hogy mulattak rajta, hogy nevettek!... Az elhagyott Bédiné méltatlankodva látta mindent s félre ülte az ifjúságtól, délutánoként búsan nézte vergődését az öreg almafa alól.

Hát az inszurrekcióz óda hazafias költője ugyancsak félnék és ügyefogyott deákka lett a bolondos kis Lilla előtt! Nézte Vitéz Mihály, órák losszat némán nézte a leányt, de sem játszani, sem táncolni nem mert vele, még csak szólni sem tudott hozzá. A barátnok össze sugták: no, mi lesz ebből? Hát az lett, hogy a visszatartott szenvedély gyötrelmei éjszakánként csodaszép dalokat csaltak a költő tollára s ő e dalokat másnap játékközben ép oly szót-

lanul és titokzatosan a Lilla kezébe csuszította. Az első egy *«Tartózkodó kérelem»* című vers volt, de minthogy választ erre nem kapott s a leány csak úgy szegyenkezve, durezásan pillantgatott feléje, másnap már a *«Megkövetés»* jött utána, melyben a költő bocsánatot kért mérészségéért:

Ha haragszol, megkövetlek,
Békélj meg szép anygalkám!
Csak azt mondtam, hogy szerettek,
S e szóért haragszol rám?

Hogy ha e szó úgy megsérte,
Mond vissza Lillám te is!
Én nem haragszom meg érte,
Megbocsátok százszor is...

Aztán a *«Rózsabimbó»*, az *«Eleven rózsza»* és más könyörgő dalok következtek, míg végre a *«Bátortalan szerelmes»*-ben Csokonai eszedelke kérte hálványát: döntson máj sorsa felől, de csak gyöngyében, mert hisz akármit végez, a kín vagy az öröm úgy is megöli!

Lillának hízelgett a poéta hódolata s büszkén mutogatta e dalokat ámuló barátainak. Az utolsó vers után nagy tanácsot tartottak: mit feleljen, hogy tegyen?

—Hát szereted Vitéz uramat? — kérdezte Beőthy Zsófia.

Lilla csengően felkaczagott. Végre sok faggatás után mókázva vont vállat:

— Tudom is én... Különben, hát hogy is ne szeretném, mikor olyan szép verseket ír hozzám?

Erre még a legirigyebb leányok is parancsolóan így szóltak rá:

— Hát szeretned is kell, muszáj!

De a válasz? Megjött ez magától a következő nyári napok egyikén. Zalogosdít játszottak megint s tán ép Beőthy Zsófi intézte a játékot úgy, hogy csokonai Lillával kerüljön össze. Mikor a zálogkiváltásra került a dolog, mindnyájan tapasztalni keztek:

— No, de most lássuk a csókot, a csókot!

Lilla lesütött szemmel, szorongva állt ott a szoba közepén. Az nap kapta meg az *«Esküvés»* című verset és csudálatosan komoly maradt egész este. Látta, hogy a költő mily örömmittas siet feléje. Csokonai már szenvedélyesen tárta ki karjait, mikor körülpillantva a kíváncsi társaságon, egyszerre nyilván az jutott eszébe, hogy az ő nagy szerelmének első csókjához tán még se illő ez a szentségtörő nyilvánosság. Mintha Lilla is ugyanezt gondolta volna, e perczen tán az ő csapongó szíve is végre tüzet fogott. Elég az hozzá, hogy biborvörösre váltak s el rem eresztették ugyan egymás kezét, de szegénylősen léptek hátra mind a ketten. E meg nem adott csók lett a poéta nyilvános valamása.

A társaság kaczagott. Ők pedig végre hát szólhattak egymáshoz. Vacsoránál egymás mellett ültek s asztalontás után ők is szilajon szaladtak ki a cziczázó leányokkal a holdvilágos kertbe. Futott Lilla, sikoltva menekült a kaczer leány Csokonai elől s ő mámorosan űzte. A kert végében a filagóriánál végre elfogta a libegő teremtest s az egyszer bátorrá lett: szenvedélyes hűvvel szorította magához imádottját.

— Lillám, szép kegyesem... azt az elmaradt csókot!

— Jaj, Vitéz uram, vigyázzon, szóba kevert engem!

— Angyalom, itt vagyunk Isten előtt egyedül, monddjád, hogy szeretsz! Majd én segít neked... Csak egy verset kell utánam mondanod.

— Hogyan? — kérdezte Lilla kíváncsi kaczájjal hívóvá karjai közt.

— Hallgass rám. Én kezdem! Kérdezek:

Valld meg kérlek, kedves lélek
Hogy szeretsz-e?

Engem máséért, míg csak élek,

Meg nem velsz-e?... És most te felelsz.

— Mit felelek? — évődött a leány.

— Mondjad utánam.

Lilla nevetett, szabódott, de aztán mégis csak szófogadóan mondta utána:

Hidd el kérlek, kedves lélek,
Én szerettek,

Téged máséért, míg csak élek

Meg nem vetlek...

— Lillám! — tört ki a költő rajongva, — a te ajkadról az én dalom!... Hallgasd, most megint én mondom:

Én örökre lézlek híved

Kedves lélek... És most te.

S a leány már nem kaczagott többé, szinte megilletődve mondta utána:

Én is, kedves, mással szívet

Nem cserélek...

— Én szerettek édesem!

— Én is téged, kedvesem, — sügta immár magától Lilla. Mikor pedig a dal utolsó kettőse: «Még csak élek» egyszerre hangzott el ajkairól, ez ajkak boldogan egybe is forrtak.

IV.

Édes szerelemben telt el a nyár. Ősz lett, nem virultak többé a rózsák, csak Csokonai költészetének rózsafája hajtott még novemberben is szebbnél-szebb dalvirágokat. Vajda Pál uram azonban, ki gazdag kalmár volt s hajóit Belgrádig járatta, nem sok érzékelt birt az efféle dalvirágok iránt. Kemény ember volt ő kegyelme s a felesége, Nagy Erzsébet, mint az utolsó dunai naszádos kapitány leánya, ugyancsak kurucz asszony hírében állt. Mind a ketten azt tartották, hogy elég volt már az éhbetlen poétából s ideje Lillának gazdag völegényt keresni.

Hát Bédiné? Ablakából naphosszat magányosan nézte a levelek hullását. Hetek óta, tán már egy hónapja nem látta a hűtelen Csokonait, de még mindig hitte, remélte, hogy ki kell józanodnia s egy napon majd megtér ő hozzá. Hát egy kődös napon a költő csakugyan beállított a Bédi-kuriára. Sápádt volt nagyon és köhögött.

— Az istenért Mihály ősém, mi lelte?

— Hej, asszonyom, szerencsétlen ember vagyok én!

A fiatal asszonynak szíve dobbant:

— Tán vége lett?

— Nincs vége, — tört ki Vitéz Mihály, — és nem is lesz! El akarják venni Lillámat...

Oh az a kemény apa, s még ridegebb anyja; vég már, mint a postaút és szívében anyni meglev sines, mint a nyári kályhában! De mi szeretjük egymást és Isten előtt völegénye vagyok már Vajda Julisnak. Asszonyom, nekem valami állás után kell nézmem szaporán; én most elmegyek.

Fábián Juliánna szorongva kérdezte:

— Elutazik?

Nem tudta, bánkódjék-e, vagy örüljön rajta? De aztán belenyugodott abba, hogy jobb lesz így Csokonainak is, a költészetének is. Igaz, hogy nem fogja látni poétáját, de legalább majd Lilla se láthatja.

— Igen, — folytatta a költő, — elutazom előbb Pestre Betrieger, akarom mondani Institoris uramhoz s kiadatam véle a verseimet.

Aztán nagyságos gróf Festetich uramhoz megyek, hogy nevezzen ki Csurgóra professzor-

nak. Asszonyom, mindig jó volt hozzám, arra kérémm most, hogy a mig oda leszek, vigyázzon Lillámra. Tudom, ingadozó lélek, hajlik, mint a nádszál, de levelemmel majd én is táplálom benne szerelmünket.

Bédiné tiltakozó mozdulattal takarta el arcát:

— Mihály ősém, ne kérjen ilyet én tőlem!
De Csokonai nem hagyta.

— Kérlek én még mást is asszonyomtól.
Nézze, — szólt egy gondosan bepakolt piczi csomagot huzva ki dolmányá zsebéből, — itt ez az aranygyűrű. Vajdáék ma reggel nagy sebességben elutaztatták Lillát; Duna-Almásra mentek Lévaiközre, ott a gazdag völegény-jelölt. Majd ha visszajönnek, adja oda Lillámnak. Megteszi úgy-e? Hej, asszonyom, — tette hozzá bús mosollyal nézegetve a gyűrűt, — ha tudná, mennyit kinlódtam, a mig erre a piczi jószágra szert tettem! Csak kegyelmednek mondom el: voltam az Ábrahám zsidónál, eladtam neki könyveimet, Homeroszt, Metastasiot, még Rousseaut is... Meg ne mondja Lillának, de hát magyar poéta vagyok, — még koplaltam is azért a jeggyűrűért! Adja oda neki. Isten áldja!

(Vége köv.)

A JAPÁN ÉS OROSZ VEZÉREK.

A közelmúlt napokban az egész világ figyelmét ismét a keletázsiai háború eseményei foglalták le. Az az óriási esemény, mely az oroszok és japánok közt lefolyt, sőt még most sem ért egészen véget, háttérbe szorított minden más eseményt; a retentő csataja Mukden környékéről elhallatszott a világ legtávolabbi részeibe s borzalommal töltött el minden lelket. Főszereplői e szörnyű harcoknak, a két ellenséges hadsereg vezérei, ma érdeklődéssel találkoznak mindenütt, mert mindenki érzi és tudja, hogy többé-kevésbé történelmi alakokká váltak immár valamennyien s nagy világesemények fejlődése, nemzetek sorsa függ teltségüktől, harci készségüktől. Ezért mai számunkban közöljük csoportba összeállítva a háborúban szereplő főbb vezéreket úgy japán, mint orosz részről. Kezdjük a sort a győztes japánokkal.

A japán fővezér, *Ójama* tábornagy régóta egyike hazája legnépszerűbb embereinek. Nevét már tíz évvel ezelőtt a kínaiak elleni háborúban heirta a japán hadi történetbe. Mintegy hatvanéves, magas termetű, izmos külsejű, de épséggel nem katonás kinézésű férfi, a kit inkább valami szerény szobatudósának lehetne gondolni. Különben a hadászati dolgokban valóban elsőrendű tudós is. A szamurai-osztályból származik, abból a köznemeségből, mely ősidők óta szolgáltatta a katonákat a japán seregnek s mely most, az általános hadkötelezettség behozatala óta is zömét adja a tisztikarnak. Ójama kora ifjúsága óta katoná s harcolt már a szaczuma-forradalomban is 1876—77-ben, segítve legyőzni a japán modern újjászervezését ellenzők utolsó erőfeszítését. 1894-ben Ójama hadügyminiszter volt, de mikor ugyanezen évben kitört Khinával a háború, lemondott állásáról s a harezterre sietett, hogy vezére legyen a második japán hadseregnek. Nagyon kitüntette magát e harcokban, ő foglalta el Csin-esót, Talienvant, Port-Artur és Wej-haj-vejt. Hogy mily szerencés választás volt, mikor a japán császár őt tette az oroszok ellen küzdő sereg fővezérévé, mutatják az általa eddig elért fényes eredmények.

Kodama tábornokot, Ójama vezérkari főnökét, a japán hadsereg legtanultabb katonájának tartják. Aránylag fiatal ember, még alig van túl az ötven éven, de egyike a legkitünőbb taktikusoknak. Szintén szamurai-eredetű régi katonacsalád fia. Az ő terve szerint kezdtek meg a japánok a háborút Port-Artur elleni február 8-iki támadásukkal, még a hadizenet előtt s általában ő készítette a japánok hadterveit; bár ritkán szerepelt az események előterében, bár ritkán szerepelt az események győzelmeiben, oroszánlárse volt a japánok győzelmeiben.

Nogi tábornok, mint Port-Artur elfoglalója tette nevét ismertté. Port-Artur különben sem volt ismeretlen előtte, mert már 1894-ben, mi-

kor a japánok e kikötőt elfoglalták a kínaiaktól, Nogi a főszerepek egyikét játszotta az ostromnál. Vitéz, kemény katona, Port-Artur mostani ostrománál két fia esett el, az egyik Nans-hannál, a másik a 203 méteres dombnál, de az apai fájdalom nem lankasztotta el kitartását. Nogi még csak 54 éves; még mint kis fiú lépett a hadseregbe, mint 25 éves ifjú küzdött a szaczuma-forradalomban a császár pártján s e harcokban kétszer is súlyos sebet kapott. Katonai érdemeit a Khina elleni háborúban is gyarapította s ezért a mostani háború kiütésekor őt nevezték ki a harmadik japán sereg parancsnokává. Port-Arturnál szerzett babérait most ismét nagyban gyarapította, mert az ő hadteste kerülte meg az oroszok jobbszárnyát, minek következtében azok kénytelenek voltak Mukdent kiüríteni, a mivel a nagy esata sorsa eldőlt. A szakemberek Nogi eme megkefélő mozdulatát valóságos mesterműnek mondják.

Kuroki tábornokról eleget hallott a háború folyamán az újságotolvasó közönség, mert az első nagy harcokban, a Jalu folyónál, Kin-lien-lingnél stb. ő volt a japánok győzelmes vezére. Kuroki is a szamurai-osztály Kagosima nevű nemzetségéből származik, mint Ójama fővezér; mintegy hatvan éves. Hidegvér, vitézség, gyors elhatározás fő jellemvonásai, melyek már a mostani háború előtt is jó nevet szereztek neki a japán tábornokok közt. A Khina elleni háborúban is Ójama seregében küzdött s a Wej-haj-wej elleni harcban a balszárnyat vezette fényes eredményvel.

Nodzu tábornok igazi japán típusú alak s hazájában nagyon népszerű; igen sokan őt tartják a legjelesebb japán hadvezérnek. Hatvanéves éves kora mellett is megőrizte nagy testi erejét s a sport iránti szeretetét. Szintén a Kagosima szamurai-törzsből való. Harcolt a császár pártján már a nagy forradalomban, mikor Japán újjászervezésének alapjait vetették meg, úgyszintén a szaczuma-forradalomban is. A kínai háborúban ő foglalta el Pinjangot, Korea legnagyobb erősségét egy napi harc után s e tetteivel döntő szerepre jutott a háború további lefolyásában.

Oku tábornok, a második japán hadsereg parancsnoka, szintén szamurai eredetű. Ötvenhét éves ember, a szaczuma-forradalomban őrmagy volt a császár seregében s már akkor nagy eredményeket fűztek pályájához. A mostani háborúban is nem egy csatában nyert fényes győzelmeket az oroszokon. Most a mukdeni győzelmet ő tette olyan nagymértékűvé azáltal, hogy bár iszonyú emberáldozattal, de áttörte az orosz derékhadát s roppant gyorsasággal előre nyomulva, éket vert az ellenséges hadtestek közé.

Kuropalkin Nikolajevics Alexej, az orosz fővezér, mintegy 57 éves, régi har zedett katoná. 1874-ben végzte el a vezérkari Miklós-akadémiát, melynek legjobb növendéke volt. A porosz-francia háborúban orosz katonai attasé volt a francia hadseregben s e minőségben jelen volt Szedánál, később pedig tanuja volt a francia hadsereg újjászervezésének Mac Mahon alatt. Ő az első orosz tiszt, a ki megkapta a francia becületrend keresztjét. Részt vett azután Kauffmann tábornok turkesztáni expedíciójában, Szamarkand bevetésénél. 1875-ben ismét a francia sereghez küldték ki attaséknak egy afrikai lázadás elnyomásakor s innen hazatérve, nagyobb tudományos munkát írt Algirról. Ismét Turkesztánba küldetvén, a híres Szkobelev tábornok alatt szolgált, a ki nagyon megkedvelte. Mellette maradt az orosz-török háborúban is s Plevna ostrománál ő volt az egyetlen tiszt Szkobelev tábornoktól, a ki sértetlen maradt. Vitézsége már akkor nagy tekintélyt szerzett neki. 1880—1881-ben szintén Szkobelev alatt a turkománok ellen harcolt s ismét nagyon kitüntette magát. Harmincnyéves éves korában már tábornok volt, a mi polgári származású embernél nagy ritkaság az orosz hadseregben. Nyolcz évig a kaukázuson-túli terület kormányzója volt, 1898-ban pedig hadügyminiszter lett. A miniszterségből ment mint fővezér a harezterre. Akkor az oroszok vakon bíztak benne, ámde, mint az események bizonyítják, nagyon csúszottak. Most már azt vetik szemére, hogy túlságosan óvatoss és habozó. A visszavonulások rendezésében azonban valódi mester. Megmutatta ezt a Liaojangnál, a Sahónál és most Mukdennél, honnan ismét sikerült —

OJAMA TÁBORNAGY, JAPÁN FŐVEZÉR.

KODAMA TÁBORNOK.

NOGI TÁBORNOK.

KUROKI TÁBORNOK.

NODZU TÁBORNOK.

OKU TÁBORNOK.

KUROPATKIN TÁBORNOK, OROSZ FŐVEZÉR.

LJNIEVIC TÁBORNOK.

KAULBARS TÁBORNOK.

GRIPPENBERG TÁBORNOK.

SZACHAROV TÁBORNOK.

RENNENKAMPP TÁBORNOK.

JAPÁN ÉS OROSZ VEZÉREK.

habár csak seregének roncsaival — megmenekülni.

Ljnievics tábornok, az első mandsu-oroszági hadsereg parancsnoka gyalogsági tisztből emelkedett mostani rangjára. 1838-ban született; harcolta Kaukázus leigázásakor az 1877/78-iki orosz-török háborúban. Részt vett az 1900-iki khinai expedícióban is s 15 ezrenyi nemzetközi csapat élén vonult Peking ellen. Azt mondják, hogy vetélytársa Kuropatkinnak s nagy pártja van a szentpétervári körökben. Kuropatkin megérkezése előtt ő volt a mandsuországi orosz csapatok parancsnoka.

Kaulbars tábornok, a harmadik mandsuországi hadsereg parancsnoka, 61 éves ember. Lovassági tisztt s mint sztratégia és szervezőtehetség szerzett hírnevet. 1863 óta részt vett az oroszoknak majd minden európai és ázsiai háborújában. A háború kitérősekor az odesszai katonai kerület parancsnoka volt.

Grippenber tábornok, a második mandsuországi hadsereg parancsnoka, német eredetű családból származik s evangélikus vallású. 1838-ban született, 1854 óta szolgál a hadseregben s mint fiatal hadnagy részt vett már a krími háborúban, majd 1863-ban a lengyel fölkelés elfojtásában s négy év múlva kitüntette magát Turkesztánban. Az orosz-török háborúban a moszkvai gárdisták parancsnoka volt vezérőrnagyi ranggal. 1902-től a háború kitérőseig mint a 6-ik vilnai hadtest parancsnoka szolgált.

Szacharov tábornok, Kuropatkin vezérkari főnöke, öccse annak a Szacharov tábornoknak, a ki Kuropatkinnak a harcziérre való távozása után hadügyminiszter lett. Szacharov előbb az első szibériai hadtest parancsnoka volt s a vezérkari főnökséget Stackelberg tábornoktól vette át, a ki viszont az ő régi hadtestének élére került.

Rennenkampf tábornok, a szibériai kozákok parancsnoka, mint merész lovastiszt tette nevét ismertté az orosz hadseregben. Kozákjai nagyon szeretik, mert osztozik minden jó és balsorsukban, ugyanúgy él, mint ők s alkalom adtán maga is belevegyül a harciba. Hir szerint most elesett Mukdennél.

EGYVELEG.

* A khinai császár tulajdonához tartozó házak sárgára vannak festve. A sárga színt hasonló célra halálbüntetés terhe alatt senki sem használhatja.

* Oroszországban a kártyázás annyira el van terjedve, hogy évenként majdnem hat millió korona ára kártya készül. A kártyagyártás évenként több millió korona tiszta hasznot hajt.

* A föld lakóinak száma 250 év alatt megkétszereződik.

A MANDSUORSZÁGI CSATATÉR.

Mukdentől nem messze éjszakra, kis halmon áll fönn az ősrégi Őrl-thei-cz kolostor. Hatalmas, téglából épült emlékkapuja messze uralkodik a végtelen rónán. A kapu omladozó lépcsőiről messze szétkinthezünk a hajdani mandsu főváros környékére. Éjszaktelepen homályba vesző hegvek, a melyeknek messze előrenyúló, alacsony terraszain kanyarog a nagy országot Thie-ling felé. Itt halad el, közvetlenül a kolostor mellett, a hol az utolsó terraszról fordul le az alföldre s aztán sugáregyenesen halad Mukden felé.

Mukdent csak homályosan látni. Nagy por van a síkságon így télviz idején, mert a tél nagyon száraz, alig esett valami csekély hó, azt is elvitte a szél, meg a száraz levegőben gyorsan megindult párolgás. A várost körülvevő síkság sűrűn be van hintve apró tanyákkal, falvakkal, itt-ott egy-egy magasabb épület, valami nagyobb síremlék válik ki az egyformaságból, míg távol nyugaton a mandsu-dinasztia sírkertjének hatalmas dombjai és épületei sötétlenek. Közvetlenül mellettük, a város és temetkezőhely között vezet el az észak felé vivő vasút, a mely Kharbinnál csatlakozik a szibériai vasúthoz. Ez az egyetlen vonás, a mely idegen ebben a sajátos környezetben.

A CSÁSZÁRI TEMETKEZŐHELY MUKDEN MELLETT.

UTCA MUKDENBEN.

Eredeti mandsuriai fényképek után.

PAGODA MUKDEN MELLETT.

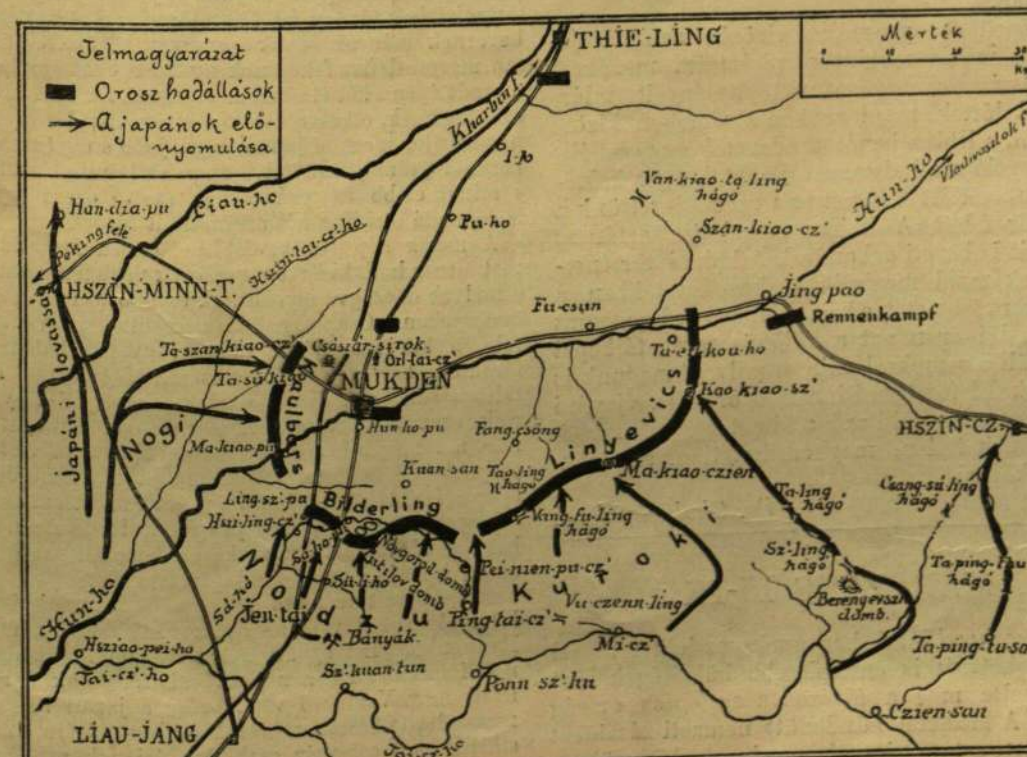
Hova lett most ez a nyugalmas kép? Égő falvak, füstölő romok közt mindenfelől ágyúdörgés, robozó hadseregek, tizezérel borították a szépen művelt földeket a holttestek, meg a hörgő sebesültek; amott rohanva men-

kül egy csapat, elhányva fegyverét, emitt dadalisan tör elő a másik sereg, hogy a legközelebbi halmokat elfoglalva, gyorsan felállítsa ágyúit, a melyekkel gyilkos tüzet küld a menekülők után.

A mit az Őrl-thei-cz kolostor lépcsőiről át lehet tekinteni, az a világtörténelem egyik legnagyobb eseményének a színhelye. Itt folyt le az a tragédia, a mely a legnagyobb hatalmak egyikének erejét megtörte, s valószínűleg hosszú időre útját vágta az európaiak ázsiai inváziójának.

A történelem azt tanúsítja, hogy a szláv népek sohasem voltak igazi hódítók. Ott tudtak csak terjeszkedni, a hol igazán komoly ellenállásra nem találtak, a hol számbeli túlsúlyukkal valóssággal előzölötték a gyéren lakott területeket, a hol maroknyi népek ellen szászorosan túlnyomó erőt állítottak hadba. Az orosz hódítások mind ilyenek. Még a szegény, előzőleg a szerbek ellen folytatott hadjáratban kimerült törököt sem lettek volna képesek megverni, ha a románokat, bulgárokat, stb. bele nem vonják a »beteg ember« ellen indított küzdelembe.

A többi szláv népek alig ismerjük hódító hadjáratát. Az egész történelmen keresztül mindig passzív tömeg volt, a mely ha véres küzdelmekbe bocsátkozott is, rendszeren önvédelemből, vagy kényszer hatása alatt tette. Ez az oka annak, hogy a szláv törzsek majdnem kivétel nélkül idegen népek hatalma alatt nyögtek s államalakításához sohasem jutottak. Még az Oroszbirodalom megalapítása sem szláv eredetű, hanem normann, tehát tulajdonképp germán. Önmagában képtelen az államformát fentartani, hanem vagy idegenek veszik át a vezető szerepet, vagy pedig olyan zordon zsarnokság és véres felfordulások színhelye lesz, mint a minokról legújában a szerb és orosz történetek tanuskodnak.

A MUKDEN KÖRÜLI HARCZOK TÉRKÉPE.

MÁRCZIUS 15-IKE BUDAPESTEN. — Ünneplés az Egyetem-téren. Pillanatnyi fénykép után.

Az orosz birodalom szétterült azokon a gyéren lakott pusztákon, amelyek a Kárpátoktól egészen a Pamirig, alig megszakítva, egyfolytában nyúlnak el s csak az éjszakai részén húzódik választó vonal gyanánt az Ural hegység. Ezek a pusztákon a Kaspin túli területek déli és keleti oldalán rendes államformákba ütközött be az oroszok óriási terjeszkedése. Delen Perzsia, keleten a kínai birodalom állta útját. Ezekkel már nem bírt. Sőt még a turáni alföldön is van két kis állam, Khiva és Bokhara kánság, amelyeknek van némi konszolidációja: már ezek sem tartoznak bele szorosan az orosz birodalomba.

Mandsuria ugyan a kínai birodalomtól elhódított terület, de hisz a kínaiak nem tanúsítottak komoly ellenállást.

A mint aztán könnyed foglalásaiknak fegyverrel kezdtek ellentállani, azonnal vége volt a további előrehatolásnak.

Port-Artur bevétel, a lian-jangi csata, most meg a mukdeni katasztrófa fényesen igazolta, hogy az orosz nép csak úgy, mint a többi szláv, voltaképp nem hódító. Nem azért, mintha nem volna meg hozzá a fizikai ereje, vagy hazaszeretete, vagy kitartása, hanem egyszerűen azért, mert épen úgy, mint a többi szláv nép, soha sincs áthatva az állam eszméjétől, nincs megelégedve államformájával és kormányával. Lengyelországot ez a «nye pozvolim» döntötte sirba. Ez okozta bukását Kuropatkinnak is. Az orosz katonatisztek, csekély kivétellel, egyáltalában nincsenek áthatva lelkük mélyéig a győzelem hazafias jelentőségétől. Isznak, mulatnak, a kényelmet keresik és keveset törődnek a háborúval. A szállítók; élelmiszerek, de még a tiszték legnagyobb része is könnyelműen él vissza a körülményekkel, hogy hasznát biztosítson magának, nem törődve a hadsereg és az állam érdekeivel. Ha elveszti a csatát, azért nem veszett el Oroszországot!

Az apríli vagy májusi vizözön aztán majd tisztára mossa megint a véráztatta mezőket. A császársírok gyönyörű építményeit talán rommá lötték; majd azokon a romokon kizöldül a fű a Khina ismét gazdagodik egy csodákról beszélő romhalmazzal. Lehet, hogy a kolostort is szétlőtték, a honnan széttekintettünk a csatater felett. A kínai megsiratja, aztán az udvarát is beveti gabonával. A kínai történetudósok majd megírják vaskos kötetekben a kolostor történetét, a későbbi utazó pedig megint körülbelül épen azt a különös poros tájképet szemléli a romokról, mint a milyent magunk is láttunk. El fog tűnni innen az orosz is, a japáni is és marad a föld azé, a ki azt igazán szereti, a legözöndölgő, meghódíthatatlan, az örökéletű kínaié.

Dr. Cholnoky Jenő.

MÁRCZIUS 15-IKE.

Az orosz birodalom szétterült azokon a gyéren lakott pusztákon, amelyek a Kárpátoktól egészen a Pamirig, alig megszakítva, egyfolytában nyúlnak el s csak az éjszakai részén húzódik választó vonal gyanánt az Ural hegység. Ezek a pusztákon a Kaspin túli területek déli és keleti oldalán rendes államformákba ütközött be az oroszok óriási terjeszkedése. Delen Perzsia, keleten a kínai birodalom állta útját. Ezekkel már nem bírt. Sőt még a turáni alföldön is van két kis állam, Khiva és Bokhara kánság, amelyeknek van némi konszolidációja: már ezek sem tartoznak bele szorosan az orosz birodalomba.

az utolsó hely, a hol még az oroszok nyílt tengerhez juthattak volna. Ezen a helyen bizony remélték, hogy évszázados törekvéseiknek célját: a tengerhez jutást végre könnyű szerrel elérhetik. Rég tudja azt az orosz állam, hogy e nélkül nagyon bajos a birodalomnak igazán felvirágoznia, de nem képes megérteni a népet, a mely ha talán sejtí is, de képtelen érte lelkesülni.

Megakadt tehát a hódítás. Az Őrl-thei-cz' kolostor lépcsőiről áttekinthető, pompás síkságon vérbe fulladt az orosz állam nyílt tenger felé való törekvése s az orosz nép annyira nem bánja, hogy az állam vereségét felhasználja az állam ellen való lázadásra.

A menekülő orosz seregnek aránylag könnyű útja volt Thie-ling felé. A nagy út ugyan itt-ott halmokon vezet keresztül, de a vasút már síkságon halad, a melyen nyáron ugyan majdnem lehetetlen a közlekedés, de most a nagy esők beállta előtt kintinően járható terület ez. Sőt nincs semmi különösebb nehézség egészen Kharbinig, ha ugyan elérkezik odáig az orosz sereg. Az út helyi-kezelésig megszűnik kissé, alacsony, sziklás halmok között, mint pl. Kai-juen-hszientől éjszakra, de egyébként fennakadás nélkül vonulhat az egész sereg fel a Kharbin vidéki síkságra. Mire azonban odáig hátrált, akkorára bizonyosan beköszönt az esős évszak s a síkságok megközelíthetetlenek lesznek. Mukden táján is szünetelnie kell akkor mindennek. Megárad a Hun-ho, előnti a lapály legnagyobb részét, viz alá kerül a Szongari és Nonni áradása következtében az egész daur alföld Kharbin táján.

Az ápríli vagy májusi vizözön aztán majd tisztára mossa megint a véráztatta mezőket. A császársírok gyönyörű építményeit talán rommá lötték; majd azokon a romokon kizöldül a fű a Khina ismét gazdagodik egy csodákról beszélő romhalmazzal. Lehet, hogy a kolostort is szétlőtték, a honnan széttekintettünk a csatater felett. A kínai megsiratja, aztán az udvarát is beveti gabonával. A kínai történetudósok majd megírják vaskos kötetekben a kolostor történetét, a későbbi utazó pedig megint körülbelül épen azt a különös poros tájképet szemléli a romokról, mint a milyent magunk is láttunk. El fog tűnni innen az orosz is, a japáni is és marad a föld azé, a ki azt igazán szereti, a legözöndölgő, meghódíthatatlan, az örökéletű kínaié.

Az apríli vagy májusi vizözön aztán majd tisztára mossa megint a véráztatta mezőket. A császársírok gyönyörű építményeit talán rommá lötték; majd azokon a romokon kizöldül a fű a Khina ismét gazdagodik egy csodákról beszélő romhalmazzal. Lehet, hogy a kolostort is szétlőtték, a honnan széttekintettünk a csatater felett. A kínai megsiratja, aztán az udvarát is beveti gabonával. A kínai történetudósok majd megírják vaskos kötetekben a kolostor történetét, a későbbi utazó pedig megint körülbelül épen azt a különös poros tájképet szemléli a romokról, mint a milyent magunk is láttunk. El fog tűnni innen az orosz is, a japáni is és marad a föld azé, a ki azt igazán szereti, a legözöndölgő, meghódíthatatlan, az örökéletű kínaié.

Dr. Cholnoky Jenő.

MÁRCZIUS 15-IKE.

Márczius 15-ikét hagyományos lelkesedéssel s a szokottnál is ünnepelesebb külsőségek közt ünnepelte meg a főváros s az egész ország népe. A házakon mindenütt nemzeti zászlókat lengettek a tavaszi szél, magán- és középületeken egyaránt s a főváros utcáin az egész nap

folyamán hullámoztak az ünneplő közönség. A Belvárosban egymást érték a lelkes kedvű zászlós menetek, melyek mind Petőfi szobra felé vonultak, hogy letegyék ott a kegyelet koszorúit. Az ifjúsággal együtt ünnepelt a polgárság is, hazafias dalok, szavaltatok hangzottak, kokárdás gyermekek, iskolás fiúk és leányok jártak az utcákon. Az egyetemi ifjúságon kívül a fővárosban levő minden iskola ünnepelt; nem volt előadás, s hazafias ünnepélyeket tartottak a tanulók beszédekkel, szavaltatokkal, tanáraik vezetése alatt.

Az egyetemi ifjúság nyitotta meg délelőtt a nagyobb ünnepélyeket a Vigadóban. Az ifjúság csapatokként vonult a nagy termekbe, a hol az első padsorok hölgyeknek és közéleti jeleseknek voltak fenntartva. Az emelvényre, a honnan a beszédek, szavaltatok hangzottak, az egyetemi ifjúság zászlóját tűzték ki. Az egyetemi zenekar eljátszotta Kéler Béla Rákóczi nyitányát; Lindner Ernő műegyetemi hallgató megnyitó beszédet tartott, Pével Ferenc joghallgató elszavalt a «Talpra magyar»-t, Ősz Ferenc, az ifjúság szóoka lelkes beszédben a nap jelentőségét fejtegette, R. Maróthy Margit színművész Petőfi «Ledől szobor» című költeményének szavalsával ért el nagy hatást. Koczé Antal zenekarával eljátszotta a Kossuth-nótát és több kurucznotát. Dr. Ballagi Aladár egyetemi tanár és képviselő beszéde következett ezután, melyben Kossuth szereplését, a márcziusi ifjúság magartását méltatta s a szabadságról, mint a magyar nemzet létkérdéséről szólt. A beszéd nagy hatást tett a hallgatóságra. Az ifjúság kívánságára az agg Madarász József képviselő is beszélt. Még néhány kuruczdal és Abrányi Emil hazafias költeményének szavaltata hangzott el.

Kora délutántól estig nagy néptömegek vonultak a Petőfi-szoborhoz. A központi egyetemi épület előtti téren gyülekezett az egyetemi ifjúság. Az egyetem erkélyéről beszédek és szavaltatok tartottak. Innen a Nemzeti Múzeumhoz mentek, ahoz a helyhez, a hol a főhomlokzat nagy lépcsőzetének falán emléktábla hirdeti, hogy innen szavaltta Petőfi Sándor 1848 márczius 15-ikén a «Nemzeti dal»-t; e helyről most Kelen Imre joghallgató szavalt a el a kertet ellepő sokaság előtt ugyanazt a költeményt. A «Szózat» éneklése közt indult tovább a menet, egyre szaporodva. A Petőfi-szobornál már szorongó tömeg várt. A szobor előtt állított emelvényről beszéltek és szavaltak a sokasághoz s koszorúkat raktak a szobor aljára. A magyarországi újjászervezett szociáldemokrata párt is nagy sokaságban járult a szoborhoz és letette piros zászlagos koszorúját.

Az ünneplést baráti összejövetelek, lakomák fejezték be. A képviselők nagybárra kerületeikben voltak ünnepelni.

A színházak is ünnepeltek. Valamennyiben hazafias darabokat játszottak, vagy hazafias alkalmi költeményeket, melodramákat szavaltak.

KÉPEK A HARCZTÉRRŐL.

Szörnyűség csak olvasni is a véres harcokról jövő híreket, melyek száz, százötvenezer ember életéről, megsebesüléséről szólnak, de talán még ezek a rettenetes tudósítások sem hatnak ránk olyan megrázó erővel, mintha képen látnánk a hallatlan mézárások egy-egy epizódját.

Most közöltünk egyik képünk egy orosz ütég megsemmisítését tünteti fel. Összetörve, roncsosá zúvva hevernek már az ágyuk szanaszét, körülöttük holttan, megcsontok feküsznek tüzeik. Csak egy ágyu maradt épen s két élő ember mellette. De ezek mégsem tágnak, elkecsereved lőnek tovább; bizonyára nemsokáig, mert a japán ágyú jobb s ügyesebben kezelik, gránátjai süvöltve csapnak le minduntalan s minél előbb összezúzzák az utolsó orosz ágyút is és mellé terítik a két megmaradt tüzezt.

A másik kép nem kevésbé szomorú. Menekül a vert orosz had, kísérve a szekerek végtelen sorától, a melyek döcögve igyekeznek tovább a ros hegyi ösvényeken. Csupa nehéz sebesültekkel vannak tele, a kik még járn tudnak, gyalog haladnak fáradtan, bágyadtan, szomorúan. Még tegnap hatalmas sorokban álltak, büszkén ragyogtak fegyvereik, szemükből a győzelem reménye csillogott s ime ma már a fényes hadoszlopokból apró, zúzott csoportok lettek, koldusok módjára vándorozva éjszak felé. Egyik-másik időnkint ezek közül is ki-dől, pajtása ápolja, biztatja egy kicsit, de aztán ott hagyja. Majd talán a szekerek felveszik, vagy ha meghal, majd eltemetik a japán sírások!

Megsebesült a híres Miscsenko tábornok is, a kitől oly sokat várt az orosz közvélemény, mert Rennekampffal együtt a legvitézebb közkevezték ismerték. De a nagy várakozásoknak ő sem felelt meg. Vakmerő vállalkozása a japán balsáron levő készlet-raktárak elpusztítására, nem sikerült s most már csak dandárjának romjaival igyekszik még a rendetlenül hátráló sereg visszavonulását fedezni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Kipling és Poe Edgar. E két név, a mai Anglia hársány szavú költőjének s a félszázad előtti Amerika sejtelmes, álom-életben élő dalosának neve véletlenül került össze egy kötetben, melyet a két költő munkáinak fordításából állítottak össze Pásztor Árpád és Szabenyi József. Az előbbi fordította a kötetben levő Poe-verseket s Kiplingből négy darabot, az utóbbi a többi Kipling-darabokat. Kétejük közül Pásztor Árpádnak jutott a nehezebb feladat. Poe Edgar oly páratlan művésze az angol nyelvnek s költeményeiben annyira a lényeghez tartozik a nyelv szépsége, csodásan gazdag színezete, sőt sokszor a hangzása is, hogy a ki fordítására vállalkozik, előre le kell tennie a teljes siker reményéről, hacsak maga is nem az eredetihöz méltó nyelvész. S épen ez a főbaja az előttünk levő Poe-fordításoknak; a magyar fordító nem bírta utólrni az eredeti nyelvnek rejtelmes mélységét, sőtét, komor hangulatát, sötétségében is buja szépségét. Többnyire nagyon is el kell távolodnia az eredetinek szövegétől, hogy legalább az alap-hangulatából mentessen meg mennél többet; abból is azonban, a mit ad, fogalmat nyerhet Poe költészetének szépségeiről az, a ki eredetiben nem olvashatja. — Szabenyi Kipling-fordításai sok szeretettel, lelkesedéssel készültek, de épen a fődolog nincs meg bennük: Kipling előadásának az a yers ereje, a mely néha olyanná teszi nyelvét, mint a dobpergés, néha meg mint a tengeri vihar sivítása. Érdekes azonban még ebben az erőtlén fordításban is olvasni Kipling verseit, a melyek annyira magukon viselik az angol nép mai érzésének, világfogásának bélyegét, mint az angol irodalom semmi más terméke. A kötet Nagyváradon, Sebő Imre kiadásában jelent meg, ára 3 korona. Mutatványt a nálunk kevésbé ismert Kipling műveiből adunk, Szabenyi fordításában.

A tenger asszonya.

A nyugati vizek közt él egy öreg asszony,
Sok kincse van neki.
Sok fiut nevel föl s hazaszeretethől
A tengerbe veti.

És némely messze fül meg, némely a part előtt,
Alig marad nehány;
De ő nem merül ki s küldi, egyre küldi,
Élőt a holt után.

Mert a mióta néki egy fél világ terem,
És van sok tengere:
Tengernek nevelten, tengeren vezetett el
A legtöbb gyermeke.

Vizek szántására küldi valamennyit,
Fából az ekék:
S ha viharok járnak, — mint a vitorlákat —
Lelküket megtépi.

A tüzhelye nyitva a szellőnek, szélnek,
Hidegnek, melegnek:
És hogyha apály van, vagy nehéz dagályban,
Egyre jönnek, mennek.

Kifelől ha mennek, bátorsággal telve,
Messze tengerekre;

ÜNNEPÉLY PETŐFI SZOBRÁNÁL.

És ha hazatérnek, szivrepesve néznek
A parti hegyekre.

És ha hazatérnek színörvös kezekkel,
Vagy ha kincset hoznak:
Szépen elmesélik, elejétől végig,
Az öreg asszonynak.

Némely este tér meg, más meg késő éjjel,
De megjő mindenik:
Hallja, a mint járnak könnyű szellemárnyak,
Egészen reggelig.

Bármely messze partról csak hazatér minden
Élő vagy holt fia;
Ezt: hogy kegyelethen, azt: hogy szeretetben
Ringassa — Anglia.

«Életem alkonyán»; beszélek, írta Könyves Tóth Kálmán. Lapunk olvasói jól ismerik e könyv szerzőjének nevét, a ki gyakrabban szerepelt hasábjaink elbeszéléseivel, melyekből most egy kötetre valót külön is kiadott. Ez elbeszélések derült, eszményies felfogás, egyszerűség, tiszta erkölcsiség s zamatos magyarság jellemzi. Irójuk nem hajszolja sem a minden áron való eredetiséget, sem a ríktó hatásokat, inkább az idillikus képek festése felé hajlik s alakjait, történeteit gyakran eszöndes, derült humorral színezi. Tártyai a magyar falusi és kisvárosi élet köréből valók, melyet a szerző jól

ismer s jól is tud rajzolni. Jóízű, magyaros olvasmányt kap a közönség e könyvvel, s a mely egy igaz magyar író érdemét meg az olvasóval. A tíz elbeszélést tartalmazó, több mint 200 lapra terjedő könyv Debreczenben jelent meg a szerző saját kiadásában; ára 3 korona.

Az «Állatok világa» című nagy természetrajzi vállalat legújabb füzet a heringről, szardíniáról és szardelláról, valamint azok halászatáról mond el sok érdekes dolgot. Színes mllapján pedig a sebes pisztrángot mutatja be. Az «Állatok világa» Kohaut Rezső szerkesztésében, a Légrédy-testvérek kiadásában jelenik meg. Egy füzet ára 80 fillér.

A «Szokott katoná» a Nemzeti Színházban. Szilgietti kedvelt népszínművét, a «Szokott katoná»-t a Nemzeti Színház föleleveníté. A «Szokott katoná» legközelebbi előadása a 115-ik lesz a Nemzeti Színházban. Először 1843-ban adták, utolsó előadása pedig 1875-ben volt. Ettől a napból kezdve a Népszínháznak lett egyik legvonzóbb darabja. A Nemzeti Színház kegyelettel készült a fölelevenítő előadáshoz, melyhez a legkitünőbb művészek és művésznők emléke fűződik. Julcsa szerepét Blaha Lujza játssza. A színház legjobb erői működnek közre.

A Magyar Színház számára Rajna Ferenc a párisi színházakban sokakos revue mintájára «Ez-le» ezimen irt egy tarka quodlibet, melynek tartalmára nézve kevés az igénye, a fő benne látványosság, tarkaság, gazdag kiállítás és a női személyes foglalkoztatása táncban, öltözétekben, tömeges csoportozatokban. A darab szerzője a revue mintájára a legutóbbi idők eseményeire vonatkozóan állította össze az összefüggés nélküli színpadi képeket. Ezeket a Magyar Színház nagy költséggel állította ki, egy fiatal zeneszerző, Szirmai Viktor zenével is ellátta, a színház tagjai pedig lehetőleg igyekeznek a sikert előmozdítani. A darab a főváros mult napjaiból sok mindent horgász. Van szociálista tüntetés, lovasrendőr-roham, stb. Megszólalnak híres embereink szobrai, Deák, Petőfi, Kossuth, Rákóczi, hogy Erzsébet királyasszony apothéozis-szerűen fölvezesse őket a mennyországba. A szöveg közé Hel-tai Jenő irt verseket. A darabban szerepel a színház minden tagja.

Az Uránia-színház új tanulságos darabja és látványossága «A szabadság országa». Svájcz hatalmas természet szépségeit, havasait, völgyeit, gleccserjeit, lavináit, a vizeséseit, hajóit, tavait, holtjeit, villát mutatja be vetített képekben, mozgó fényképekben. Ráth István írta hozzá a magyarázó szöveget, kerülve a hosszas történelmi magyarázatokat, hanem gyorsan kálauzolja a világ egyik legzebb hegyi vidéke közt és megismertette a svájci páratlan turista-élettel, a turistáknak nem ritkán viszontagságos kirándulásával mozgó fényképekben. A közönség jól fogadta a színház újdonságát.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia márczius 13-iki ülésén, melyen dr. Thán Károly elnököt, szaktudományi előadásokat és értekezéseket tartottak. Lenhossék Mihály «A peripherikus ilegrosztok fejlődéséről» ezimen székfoglaló értekezést olvasott fel, saját tapasztalatait adván elő, melyeket tyúk embrió-

A «TALPRA MAGYAR» ELSZAVALÁSA A NEMZETI MÚZEUM ELŐTT.
MÁRCZIUS 15-IKE BUDAPESTEN. — Pillanatnyi fényképek után.

VISSZAVONULÓ OROSZ CSAPATOK.

kon végzett. Utána Hollós László, a múlt évben megválasztott levelező-tag tartotta székfoglaló értekezését. Magyarországi földalatti gombái ezimen. Majd *Thanhoffer* Lajos terjesztette elő *Alexander* Bélának a kéz csontváznak vizsgálata X-sugarakkal című munkáját. *Alexander* Béla késmárki orvost maga az Akadémia bízta meg a szóban forgó vizsgálódással. Őt hónappal ezelőtt kapta a megbízást s azóta sok olyan kísérletet végzett, a melyek ismereteinek a kézcsontváz fejlődése dolgában gyarapítják és tisztázzák. Munkáját százelet darab Röntgen-féle képpel illusztrálta. Végül *Tangli* Ferencz levelező tag mutatta be *Lengyel* Loránd vendégnek «Adat a pepszin-élesztés termodinamikájához» című dolgozatát.

A *Petőfi-Társaság* az 1848-iki márciusi események emlékét, *Petőfi* és a sajtószabadságra vonatkozó felolvasásokkal szokta megünnepelni. Március 12-ikén tartotta e havi ülését s nagy közönség foglalta el az Akadémia dísztermetét.

Herczeg Ferencz elnök megnyitó beszédében a magyarság hajnalhasadásának ünnepéről szökött. Ötvenhét esztendővel ezelőtt ismétlődött meg utoljára a tavaszi csoda, — így folytatta — hogy a halottnak hitt nemzet, melynek nevét már-már elfelejtették Európában, melynek örökségén már osztottak a szomszédjai, felébredt halálos alétságából. Szenvedéseivel megváltotta magának a jogot az életre. Vére hullásával visszaszerelte ősei örökségét. A halottbésztes munkáját egy kezdetleges nyomdász gép végezte, a mely *Petőfi* Sándor «Nemzeti dal»-át nyomatta ki. Március tizenötödike arra a tündöklő névre emlékeztet, melyet társaságunk visel és mi joggal mondjuk irodalmi ünnepnapnak. Legyen a mellett az önzetlen hazafiságnak, a tettekkel és nem szavakkal tevékeny fajseretnek ünnepe. Az élelzenések után *Zempléni* Árpád bemutatta *Tóth* Márton volt negyvennyolc éves tűzerhadnagynak, jelenleg vasuti nyug. főmérnöknek néhány apróbb visszaemlékezését a szabadságharcra és *Petőfi*re. *Ábrányi* Emil szavalt a azután nagy hatással «*Március*» című költeményét, mely így kezdődik:

Jöjj, napok legszebbje, leghatalmasabbja,
Március szent napja!
Ibolyát fakasztó, mennyeket dörgető,
Zsarnokot pusztító nagy, szentséges idő —
Áradj a szivekbe virágtermő hűvel,
Tisztító villámás bűvös erejével!
Jöjj csodálatos nap! Szállj le ránk lobogva,
Mint pünkösdi lángok az apostolokra!

A tappsal és éljenzéssel fogadott költemény után *Rákosi* Viktor olvasta föl hasonló tetszés mellett

MICSENKO OROSZ TÁBORNOK.

EGY OROSZ TŰZÉR-ÜTEG POSZTULÁSA.

«Éjjel a pusztán» című elbeszélését. Végül *Somló* Sándor olvasta fel *Csiky* János «Vitézi énekek és szerelmi dalok» című tanulmányát. *Csiky* János a régi magyar zene kutatója s ebben a dolgozatában a XVI. és XVII. század dalait ismerteti.

MI UJSÁG?

A királyt március 19-ikére vagy 20-ikára Budapestre várják, hol folytatni fogja a politikai kihallgatását a válságról. Gróf *Tisza* István miniszterelnök március 15-ikén késő este kapott távirati meghívót a kabinét-irodából a Bécsbe utazásra, s másnap délelőtt kihallgatáson fogadta a királyt. A király a miniszterelnök javaslatára elhatározta, hogy Budapestre utazik. A kibontakozást még most is ép oly sűrű homály fedi, mint hetekkel ezelőtt. A képviselők közül az utóbbi napokban csak néhányan időztek a fővárosban. A király Budapestre jöveteléről remélik most a fordulatot.

József nádor emlékezete a műgyetemen. A budapesti műgyetem a budai egykori *József* ipariszkolából fejlődött ki, mely *József* nádor után viselte e nevet. A műgyetem ifjúsága a nádor

emlékére díszes serleget készíttetett, melylyel évenként *József*-napján (március 18.) rendezendő lakomán áldomást mondanak, s egy-egy műszaki jeles emléket fogják feleleveníteni. A serleg felavatása március 18-án lesz, a midőn *Zipernovszky* Károly műgyetemi tanár *József* nádor emléket fogja ücsöíteni. Az ünnepélyes lakoma este a Royal-szállodában lesz.

Eljegyzés. Gróf *Zichy* Géza, a jeles költő és zeneszerző leányát, *Ilma* grófnőt eljegyezte báró *Czikann* Mórész pekingsi osztrák magyar követ. Az eljegyzést Pozsonyban tartották meg.

Új udvari tanácsos. A király Vásárhelyi *Wodianer* Arthur székesfővárosi bizottsági tagot magyar királyi udvari tanácsossá nevezte ki. Az új udvari tanácsos, évtizedeken át főnöke volt a Lampel-féle (*Wodianer* F. és Fiai) könyvkiadó cégnek s e minőségben nagy szolgálatokat tett a magyar irodalomnak és közművelődésnek. A főváros közügyeinek is tevékeny munkása.

Tudoravátás a király nevében a kolozsvári egyetemen. Március 11-ikén avatták doktorné a kolozsvári egyetem egyik jeles tanítványát, *Pordea* Gyulát «sub auspiciis regis» — a király kiténtetésével. *Zsilinszky* Mihály közoktatási államtitkár képviselte a királyt, ő adta át a király gyűrűjét szép beszéd kíséretében. A kiténtetett ifjú görög katolikus szegény sorsu papi családból származik. Beszédét az államtitkár így fejezte be: «Legyen hí eddig követett utjához, magyar hazájához, királyához, tudományakához és önmagához.» *Kis* Mór rektor lelkes szavakban köszönte meg *Zsilinszky* beszédét. Az ünnepély után lakoma volt, a melyet az ifjúság rendezett *Zsilinszky* tiszteletére. *Pordea* fogadalmat tett beszédében, hogy mindig hí fia maradjon a magyar hazának.

Felolvasás egy délsarki expedícióról. A Földrajzi Társaságnak érdemes vendége volt e napokban: *Drigalski* Erich német tudós, aki a «Gauss» hajóval expedíciót vezetett a déli sark tanulmányozására. A «Gauss» utjáról most előadásokat tart a nagyobb városokban. Budapestre Bécsből jött, a hol a király külön kihallgatáson is fogadta. Budapestre érkeztek a Földrajzi Társaság részéről *Lóczy* Lajos elnök fogadta a választmányal. *Drigalski* március 16-ikán este tartotta előadását az Uránia-színházban. Nagy és előkelő közönség gyűlt egybe, a kik közt volt: *Nyíri* Sándor honvédelmi miniszter, báró *Eötvös* Loránd, az Akadémia elnöke, gróf *Széchenyi* Béla, stb. A Földrajzi Társaság nevében *Vámberi* Ármán üdvözölte az előadót. *Drigalski* érdekesen ismertette utját; beszámolt először az előkészületekről, leírta a «Gauss» hajót, melyen az expedíciót megtették, élénken írta le a fáradságos küzdelmeket, melyekben részüket volt, míg a déli sarkhoz eljutottak. Különösen érdekes volt előadásának az a része, melyben előadta, hogy mint éltek, midőn hajójuk a jéghegyek közé ékelve csaknem egy teljes évig vesztegelt. Utazásuk 1901. őszétől 1903 tavaszáig tartott s jelentékeny tudományos eredményekkel járt. A közönség az ismeretlen világgrésről való felolvasást nagy érdeklődéssel kísérte.

Csoknai emlékeztetést sok felé ünneplik most az országban. Szép ünnepet rendezett a költő tiszteletére a nagybecskereki Szabad Lyceum, nagy közönség jelenlétében. Az ünnepen *Knyaskó* Lajos kereskedelmi iskolai igazgató tartott ünnepi beszédet, *Borsodi* Lajos saját alkalmi költeményét szavalt, *Semsey* Gyula főlevéltáros pedig Csoknai életét és költészetét méltatta értekezésében.

«Éjjeli menedékhely, orosz világ Magyarországon» címmel a «Fészek» Művészek Klubja e hó 22-ikén saját helyiségeiben (VII. Kertész-utca 36.) nagy jelmezes mulatságot rendez, mely alkalmából különben is díszes helyiségeit stílszerűen átalakítja. Ez átalakításról közlünk egy képet, mely a Gorkij szindarabjából ismert menedékhely egyik termét ábrázolja, melynek egyik a homlokfalán levő ablakán keresztül Moszkva látkepe látható. A termek díszítésére legkiválóbb művészek vállalkoztak és a helyiségek átalakítása már magában véve is elsőrangú látványosság lesz. A jelmezes mulatságon csak meghívott vendégek vehetnek részt. A meghívókat a «Fészek» háznagyi hivatala adja ki.

Hibaigazítás. *Pásztói* «Tavaszi felé» című versébe, melyet lapunk legutóbbi számában közöltünk, két helyen értelemzavaró sajtóhiba jutott be. A negyedik versszakban e sor helyett: «Ajátos szép bugzó imádsága», — ez olvasandó: «Ajátos szép bugzó imádsága». A kilencedik versszakban ez a sor: «Csalogatód értem a tavaszt már», — Melyesen így olvasandó: «Csalogatód, érzem, a tavaszt már».

«Mágnes pasztillá-t» eskis oly férfiak rendelkeznek (öregék, fiatalok), kik érzik magukban, hogy lassankint fogy a férfierő. Általános gyengeségben (s teljes tehetetlenségben szenvednek. Hatás biztos! Egy doboz ára 4 korona kimerítő leírással. Központi főorvos: *Erdényi* Béla Diana gyógyszerész, Budapest, Károly-kört 5. szám.
Bob-hashajtó a legkellemebb (10 fillér).

A «VASÁRNAPI UJSÁG»

52-ik évfolyama.

A «*Vasárnapi Ujság*» a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel, «*Regénytár*»-ral s rendkívül mellékletekkel is bővítve legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «*Vasárnapi Ujság*» újabbban színes képmellékleteket is ad, több színben művészileg kivitt képeket.

A «*Vasárnapi Ujság*» 1905-iki előfizetői díszes kiállítású ünnepi albumot kapnak ingyen, becses szépirodalmi és ismeretterjesztő közleményekkel, négy színes képmelléklettel és számos, a szövegbe nyomott képpel gazdagon illusztrálva.

Mikszáth Kálmán kitünő írók mint főmunkatárs működik a «*Vasárnapi Ujság*» szerkesztőségében s a vele kötött egyezés értelmében kizárólag a «*Vasárnapi Ujság*»-ba írja nagybecsű új szépirodalmi műveit: *regényeit, elbeszéléseit.*

A «*Vasárnapi Ujság*» társalapja, a most már 51-ik évfolyamában lévő «*Politikai Újdonságok*» a hét eseményeit híven és részrehajlatlanul, kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg. A «*Politikai Újdonságok*» előfizetői e lap mellett külön díj nélkül kapják a «*Világkrónika*» képes heti közlönyt és a «*Magyar Gazda*» című, havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes mellékletet.

A «*Világkrónika*» 1905-iki évfolyama *Verne* Gyula legújabb *regényét* közli, melynek czíme: «*Véres dráma Livóniában.*»

Előfizetési feltételeink:

A «*Vasárnapi Ujság*» negyedévre 4 korona, fél évre 8 korona.

A «*Vasárnapi Ujság*» a *Világkrónikával* negyedévre 4 kor. 80 fillér, félévre 9 korona 60 fillér.

A «*Vasárnapi Ujság*» és «*Politikai Újdonságok*» a «*Világkrónika*» és a «*Magyar Gazda*» melléklapokkal együtt: negyedévre 6 korona, félévre 12 kor.

A «*Vasárnapi Ujság*» és «*Politikai Újdonságok*» Budapest, Erzsébet-utca 36. szám alatt küldendők.

Az előfizetési számlákat levelezési úton küldve, kívánván bárkinek kézzel küld a kiadóhivatalt.

HALÁLOZÁSOK.

AMBROZOVICS BÉLA nyug. miniszeri tanácsos holttestét március 12-ikén, szentelték be a múzeum körüli halottas háznál. A gyászoló közönség sorában ott volt *Hieronimi* miniszter, *Lady* Gyula

AZ «ÉJJELEI MENEDÉKHELY» BERENDEZÉSE A «FÉSZEK» KLUB JELMEZESTÉLYÉRE.

az államvasutak elnökgazgatója, *Ghiczy* Béla altábornagy, *Szily* Kálmán, *Ilosvay* Lajos műgyetemi prorektor, *Grünzenstein* Béla államtitkár és közéletünk számos más kitünősége. A koporsó fejnél foglalt helyet öv. *Ambrozovicsné* Meszlényi Ilona, két fia: *Ambrozovics* Dezső és *Lajos*, *Kossuth* Ferencz és a gyászoló család többi tagja. A halottat Zomborba vitték, s ott március 13-ikán délelőtt temették el a családi sírboltba. A temetésen nagy gyászoló közönség gyűlt össze.

Alsó-csernátoni *CSIKY* KÁLMÁN műgyetemi tanár temetése március 15-ikén ment végre. Özvegye, szül. *Gönczy* Etelka, néhai *Gönczy* Pál államtitkár leánya és családja nagyszámú részvénytulajdonosokat kapott minden felől, többek közt gróf *Tisza* István miniszterelnöktől is. A temetésre is sok kiválóság gyűlt össze a közélet férfiai, a tudományos, oktatási és névelési körökből. Jelen voltak: *Berzeviczy* Albert miniszter, *Wekerle* Sándor, *Wallacsis* Gyula, *Pap* Béla altábornagy, *Baksay* Sándor ref. püspök, több egyetemi tanár, képviselő, fővárosi tanácsnok; a hölgyek közt gróf *Tisza* Istvánné, *Wallacsis* Gyuláné, báró *Dániel* Ernőné, báró *Kemény* Kálmánné, *Rudnay* Józsefné, stb. *Petri* Elek ref. lelkész mondott megható búcsuzót, *Lázár* Pál képviselő a műgyetem gépészmérnöki szakosztályának dékánja a műgyetem tanári kara nevében búcsuzott a halottat. A keresztelési sírkertben az ifjúság nevében *Moór* Jenő műgyetemi hallgató mondott búcsuzót.

SCHULEK VILMOS, a kitünő szemorvos-tanár holttestét a központi egyetemi épület nagy előcsarnokában tették ravatalra, s onnan ment végre a temetés március 16-ikán délután. *Schulek* már egy év óta nem tartott előadást az egyetemen, betegeskedés miatt. Az utóbbi időkben Alabáziában, majd Budapestben az István-úti szanatóriumban keresett üdülést. Halálát agyszélhűtés idézte elő. Az egyetem orvosi kara rendkívül ilyében méltatta a kiváló tudós érdemeit. Kosztort küldött a ravatalra az egyetem, az orvosi fakultás tanári kara, a Tud. Akadémia, az orvos-egyesületek és az elhunyt tanítványainak nagy serege. A temetésen mind e testületeknek sok kiváló tagja jelent meg. *Horváth* Sándor evang. lelkész után *Genersich* Antal dr., orvos-kari dékán tartott a koporsó felett gyászbeszédet. A kolozsvári egyetem nevében *Kiss* Mór rektor mondott meleg búcsuzót. A temetőben növénydekei nevében *Grósz* Emil dr. tanár és *Mutsenbacher* István mondott búcsuzót.

MESZLÉNYI GYULA szatmári püspököt március 21-ikén temetik el Szatmáron, az általa épített kriptában, a temetőben. A káptalan a gyászszertartás végzésére *Városvy* Gyula székesfehérvári püspököt kérte fel. Az ország püspökeiktől érkezett táviratok szerint valamennyi püspök képviseltemagát a temetésen.

BREUER LÁSZLÓ SÁNDOR, a tizenhat székesvárosi utolsó grófia, elhunyt Lőcsén. Régi magyar méltóság utolsó képviselője volt és nagy tevékenységet tanúsított tiszteje érdemnyes betöltésében. A székesvárosi város *Zsigmond* király óta 360 éven át lengyel uralom alatt állott, migsem Lengyelország felosztásakor visszakerült a magyar korona alá. *Breuer* Mária Terézia külön önkormányzati grófsággal szervezett belőlük, 1876-ban szünt meg ez az autonómia s vele a grófi méltóság is, melyet utolsóként *Breuer* viselt. A tizenhat székesvárosi bekebelezését Szepes vármegyébe.

ALT RUDOLF, a bécsi festőművész Nesztora, március 11-én meghalt Bécsben, 93 éves korában. Hírét, képeit ismerik egész földeken. Bennünket

azért érdekelhet, mert régi időkben, kivált még mikor a «pesti műgyesület» rendezett Pesten műtárlatokat. *Alt* Rudolf képei soha sem hiányoztak, néha csoportosan gyűlteket össze. Leginkább vízfestéseket, városi részleteket készített, csinosan, biztosan. Ezek közül sok lehet nálunk is magánosak birtokában, a Nemzeti Múzeum kőtárába is jutott egy pár. Majdnem 80 éves korában *Alt* a bécsi művészeti szecsesszió vezére lett.

Elhunytak még a közelebbi napokban: *NÁVAY* LAJOS, a nagynevű írók és államférfiak, b. *Eötvös* Józsefnek veje, *Návay* Tamás, volt esanádi főispán fia, ifj. *Návay* Lajos battonyai orsz. képviselő atyja, 63 éves korában Földéakon. — *LAKNER* ÁRPÁD kir. tanácsos, Eperjes város főorvosa, *Berzeviczy* Albert miniszter sógora. — *BODNÁR* ANTAL VIROL dr. jászvári premontrai kanonok, kassai főgimnáziumi rendes és kir. jogakadémiai magántanár 35 éves korában Kassán. — *DONSZAY* ANTAL, bölcsészettudor, pécsi székesegyházi kanonok, 84 éves korában Pécsen. — *WEISZKOPF* LAJOS kiérdemült plebánus Osgyánban, 75 éves. — *FOLDES* SÁNDOR a köveskálai ref. egyház lelkésze 35 éves s fiatal özvegye és árva kisdete sirtája. — *VANHA* JÓZSEF 1848-49-iki honvéddal, ügyvéd, Kézdivásárhely ny. főjegyzője, 86 éves korában. — *SAKÁLL* LAJOS m. kir. kataszteri nyilvántartó s 48-as honvéddal, 74 éves. Rimaszombatban. — *DONOS* JÓZSEF ügyvéd, földbírtokos, 1848-49-iki honvéd-főhadnagy, 75-ik évében Budapestben. — *LÁZAR* GYÖNGY ügyvéd, az aradi román népművelődési és irodalmi Társaság, az Astra, a román színházi alap egyesületének alapító tagja, 53 éves. Aradon. — *REINLE* IONICZ, nyug. cs. kir. őrnagy, Pestmegye bizottsági tagja, 77 éves Budapestben, honnan holttestét *Tápió-Szelére* szállították, s előkelő rokonság gyászolja. — *DR. TRAPTLER* SOMA, Nyiregyháza főorvosa, ki a tiszta-eszlári híres pörben is szerepet vitt, 54 éves. — *ANONIM* LŐNINCZ vasyvári felügyelő, 49-dik évében Krompachon. — *BÉRKES* ISTVÁN honvédszázados, 47-ik évében Trecsénben. — *VILÁGH* BALINT ügy. posta- és távirófelügyelő, 66 éves korában Nagybányán. — *MOLNÁR* JÁNOS, Szeged rendőrkapitánya, 48 éves korában. — *NEDRÁK* FERENCZ, nyug. kath. tanító, Szered közönségnek 40 éven át volt kántortanítója, 70 éves korában a pozsonyi állami kórházban. — *VAMOS* REZSŐ, a fővárosi tűzoltóság egyik legrégibb tagja és őrparancsnoka, Budapestben 58 éves korában. — *SIVOS* ISTVÁN, Jászberény város békebírája, törvényhatósági bizottsági tag 63 éves korában Nagyváradon. — *VÁRÓZ* GÉZA, nyug. kir. főördemester 71 éves korában Kassán. — *JARDEK* JENŐ, Pásztó közönség adóügyi jegyzője, 25 éves korában Pásztón. — *SZAKOLCZAY* JÁNOS, az aradi dóhánybevaltó hivatal főnöke 56 éves korában. — *SZIKLAY* LAJOS régi honvédhuzár hadnagy, 81 éves korában Piszke közönségben.

VAYLIK ANTALNÉ, szül. *Hoffer* Mária, kir. táblai tanácselnök felesége, Budapestben. — *ÖV. BÁCZAY* LÁSZLÓNÉ, szül. *Büller* Kornélia, 79 éves Budapestben. — *ÖV. HOFFMANN* SÁNDORNÉ, szül. *Mialovich* Malvin, néhai kir. közalaptitványi országos főkezelő-tanácsos özvegye, Esztergomban. — *ÖV. BUNDMANN* ANTALNÉ, szül. *Ujházy* Mária, néhai curasiernagy özvegye 90-ik évében, Korponán. — *GAÁL* JULIANKA, Gaál Mózes ismert író hét hónapos kis lánya Budapestben. — *CERNÁTONY* JENŐNÉ, szül. *Cernátony* Adél 35 éves korában, Beszterczen. — *KORTISZKY* JÓZSEFNÉ, szül. *Markovics* Mária, nagykereskedő neje, 53 éves korában, Zólyom-Radványban.

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Próba-babákat

minden kívánt nagyságban, legújabb és legszebb alakban, magánhasználatra is ajánl 10777
A. Rambart's Nfg.
PETER PEHAM
próba-baba méterme,
Wien, Goldschmidg. 10.
Képes árjegyzék ingyen és bérme.

Vértos-féle Sósörbész
Minden házában szükséges. 10591

Mindenütt, minden gyógyszárban kapható.

A házában és az uton nélkülözhetetlen szerek van elismerve

Thierry A. gyógyszerész balzsama.

Egyedüli valódi BALZSAM
«Védangyal» gyógytárból THIERRY A.
Pregrada-ban, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Legjobb hatású rossz emésztésnél és vele együtt fellépő betegségeknek, mint fehérgöcs, gyomorégés, székrekedés, sav képződés, teltségérzet, gyomorgörcs, étvágytalanság, katarhus, gyuladás, érgyulladás állapot, felfúvódás stb., stb. Működik mint görcs- és fájdalom-csillapító, köhögést szüntet, nyálkaoldó és tisztító szer.
Posztai legkevesebb székletelés 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 K költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 K költségmentesen netto.
Kisinybeni eladásnál a rakományban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 ket-tős üveg 60 fillér.
Ügyeljünk az egyedüli törvényileg bejegyzett zöld spáca védjegyre: «Ich dien.» Egyedül ez valódi.
Ezen védjegy utánzása, valamint más törvényileg nem engedélyezett, légy forgalomba nem hozható balzsam-gyártmányok viszonteladása törvényileg tilva van. 10547

Thierry A. Centifolia-kenőcse

fájdalomcsillapító, puhító, oldó, húzó, gyógyító stb. Legkisebb postai székletelés 2 üveg 3 K 60 fillér. Kisinybeni eladásnál a rakományban 1 K 20 fillér tégelyenként. Főraktár Budapest: Török J., dr. Egger L. I. gyógyszer-tára; Lugoson Vértos, közvetlen rendelések ezimendők: «Schutzengel Apotheke» des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Az összeg előzetes beki-
dése esetén a szállítás egy nappal előbb történik, mint utánvétellel és az utánvétellel pótlój is meg-takarítható, így ajánlatosabb az összeget előze-
tesen utalványozni és a megrendelést a szelvé-
nyen eszközölni és a pontos címzet megadni.

KÖVÉRSÉG KORAI VÉNSÉG.

Használja minden hölgy és férfi csak a Mandor soványító port és vértisztítót. Nem létezik az az elhízott, túlfelújított alak, melyen csak hat hét lefolyása után ne volna eredmény látható, ezért keze-
kedem. Ara egy doboz Mandor-pornak 2 korona 80 fillér, étkezési utasítás és orvosi bizonyítványok hozzá ingyen. Mandor Iósi utca.
krém 1 légey 1 korona, könyv ingyen hozzá. Utánvétellel bárholi titoktartás mellett portmentesen küldi 10889
Mme Mandl Ida, Budapest, Károly-körút 2/V. sz.
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. sz.

GERMANDRÉE

POHANYÓS ÁLLAPOTBAN ÉS TABLETTÁKBAN
Francia szabadalom. A szépség titka, ideális fiatal feltétlenül tartós, egészséges és díszkrel. A Germandrée az arcborneke egészséges és üde szin ad.
1900 évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM
MIGNOT-BOUCHER, 49, Rue Vivienne, PARIS.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

erősítőszert gyengélkedők, vörsegegyek és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer. 10554
Több mint 3500 orvosi vélemény.
Külföldi.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerárakban feltüntetett árakban 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

Kocsi-gyártás. 10890

Budapesti kovács- és kocsigyártó-
ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi
Árucarnok-
Szövetkezet,
Budapest, VII., Kerepesi-út 72.
Ajánl mindennemű hintókocsit.

66 Párisi világkiállítás «Grand Prix» 1900. 90

KWIZDA FERENCZ JÁNOS
cs. és kir. osztrák-magyar, kir. román és bolgár hercz, udv. szállító,
kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

KWIZDA-féle Restitutions-fluid

osász és kir. szabadalmazott
mosóvíz lovak számára.
Egy üveg ára 2 kor. 80 fill.
40 év óta az udvari istállóban, a ka-
tonosság és magánosok nagyobb istállói-
ban használatban van nagyobb
elő- és utó-erősítő, innk me-
rengésnél stb. az időmútsá-
kiváló munkára képesti a
lovakat. 25
Kwizda-féle
Restitutions-fluid
csak a mellékelt véd-
jeggyel valódi. Képes
árjegyzéket ingyen
és bérmentve. Főrak-
tár: Török József
Budapest, Király-
utca-n. 12., Andrássy-út 26.

Somatose

HÚS-FEHÉRJE.
Legkimagaslóbb, étvágygerjesztő és izom-
edző erősítőszert. 10944
Kapható gyógyszerárakban és droguerárakban.

Testesség, Kövértestűség.

Hogy nyúlánkká legyünk a nélkül, hogy az egész-
ségünknek árton, használjuk a Pilules
Apollo-t, mely tengeri növények alapján van
előállítva és párisi orvosok által jóváhagyva.
E könnyen betartható gyógy-
kezelés elhajtja a túlságos em-
bonolint eszhatatlanul és biz-
tosítja a rövid idő alatt kövértes-
tűség gyógyulását mind a ket-
nemél.
Ez a tilka minden elegáns
hölgynek, ki nyúlánk és fiatalos
alakját megakarja őrizni. Egy
üvegebe ára utasítással együtt
K 6.45 bérmentve, utánvét-
tel K 6.75.
10880
J. Ratlé, Pharmacia, 5 Passage Verdeau,
Paris (9e).
Baktár Berlinben: B. Hadra, gyógyszerész,
Spandauerstrasse 77.
Ausztria-Magyarországban: Török József
gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12.

TÉLI FURDOKURA A SZÉK-LUKÁCSF ÜRDÖBEN.

Természetes forró-melek kénos
források. Iszapfürők, iszap-
borogatások, mindennemű ther-
mális fürők, hidrotberapiás,
masszázs, Oldás és gombos álla-
tás, Ceusz, kövérny, ideg-bőr-
hajok és a téli fürdőkúra felől kimerit. prospektust küld ingyen a
10875
Sat.-Lukácsfürdő Igazgatósága Budapest-Budán.

Kováts Béla
kocsigyártó
Budapest, V. Lú-
pót-körút 3.
Ajánlja utonnan be-
rendezett modern
hintó rakományt.
Alapított 1886. Képes árjegyzék bérmentve

TUDJÁK MÁR T. HÖLGYEINK?

Ha nem, sziveskedjenek tudomásul venni, hogy
az egyedül létező szépségőszert, mely 2-3-szori
használat után biztosan hat, a valódi angol

BALASSA FÉLE UGORKATEJ

Csebulatus az az eredmény,
melyet a t. hölgyek vele elérnek. Néhány nap után
eltávolít minden arisztisztálanságot kiütést, pattanást, szeplőt,
májfoltot, bőra'kát (mitesszert), kisimítja a ráncokat, redőket és az arcbőrt
szépségre, üdőségre, finomra varázsolja. Balassa gyógyszerész kezességét vállal, hogy ártalmos
anyagot nem tartalmaz. — Vigyázzanak, hogy utánzatot ne vegyenek, hanem kizárólag
olyat, melynek minden üvegén a BALASSA név látható. Csak
egyszer próbaként rendeljék meg tisztelt
hölgyeink a

és a hatá-
sú
szépségőszert, akkor tiszta, üde, fiatal
arcuk lesz és szépségüket megtarthatják, ápolhatják,
növelhetik. Egy üveg ára 2 kor. Ajánlatos még az Ugorka-szappan, kelte-
mes illatú és nagygerű hatású toilllett-szappan. Ára 1 K. Nagyon kedvelt a Balassa-féle
PUDER (hölgyipr), mely háromféle színben (fehér, krém és rózsaszínű) kapható. Ára 2 kor., kis doboz 1 kor. 20 fill.
Dicsérik még a hölgyek az Ugorka-crémet. (Ára 2 korona.) Készítő és fő székletelési hely:
BALASSA KORNÉL gyógyszerész BUDAPEST-ERZSÉBETFALVA.
Postai székletelés naponta. — Kapható azonban minden nagyobb gyógyszerárban.

Főraktárak Budapestben: Török József gyógyszerész, Király-utca 12. és Andrássy-út 26. D. Egger
V. Szabadág-tér. — Kerpel Vilmos, V. Lúpót-körút 28. Iovánka a Kékeses droguerárakban: Detsinyi
Frigyos, V. Marokkai-utca 2. — Lux Mihály, IV. Múzeum-körút 7. Norzsa, Mándor, IV. Kosztut' Lajos-n. 7.
Molnar és Moser, IV. Koronaherczeg-utca 11. stb. 10896

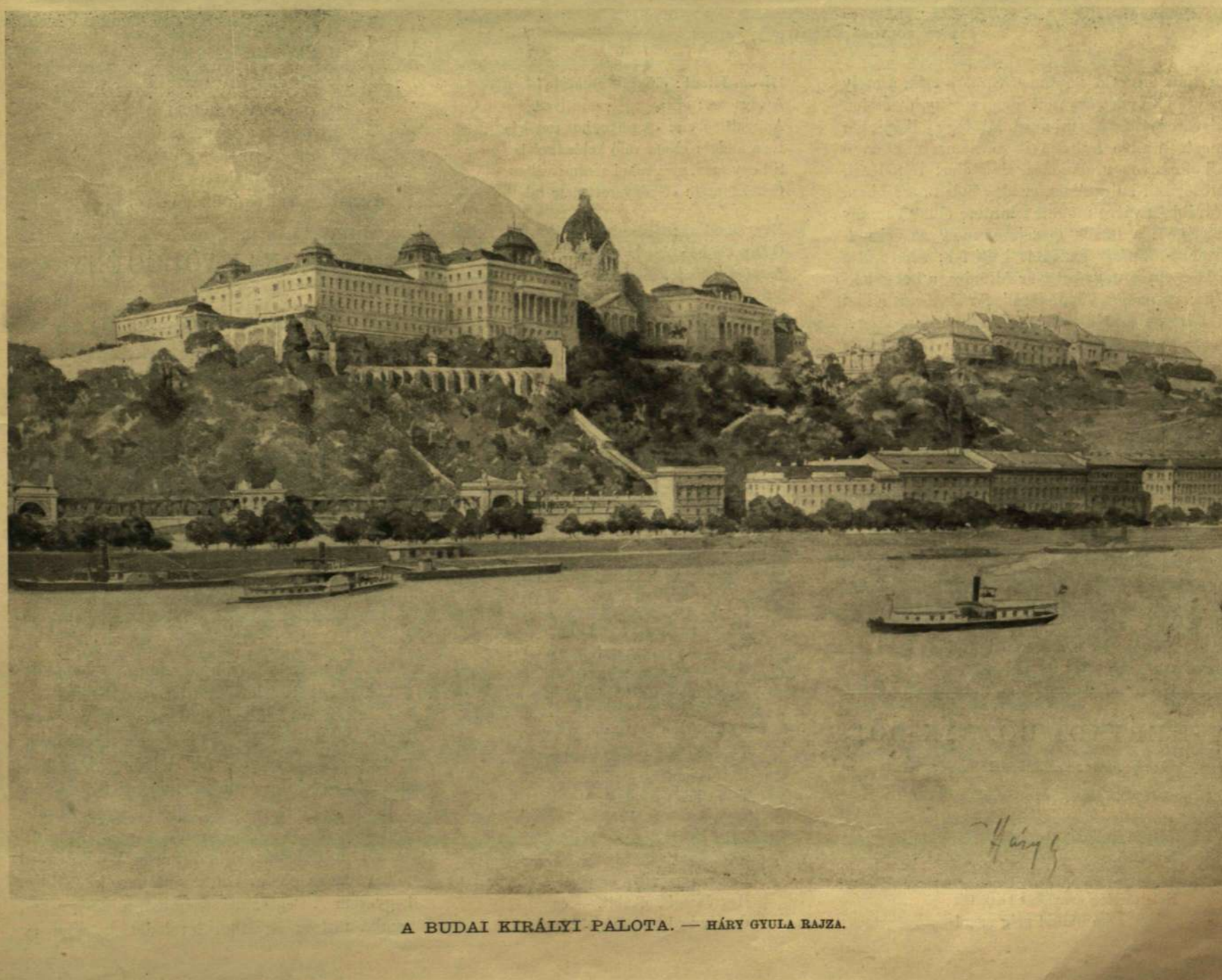
VASÁRNAPI UJSÁG

13. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS FÓMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁRCZIUS 26.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és { egész évre 24 korona } Csupán a { egész évre 16 korona } A POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 10 korona } Külföldi előfizetésekre a postallag
POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt { félévre ... 12 * } VASÁRNAPI UJSÁG { félévre ... 8 * } (a Világkrónikával) { félévre ... 5 * } megfizetendő viteldij is eszandandó.

A BUDAI KIRÁLYI VÁRBÓL.

ISMÉT MEGÉLÉNKÜLT a budai királyi vár, mióta
a királyt magyar fővárosába szállították a vá-
lóság megoldásra oly nehezen kerülő bonyo-
dalmai. S e napokban aggodó figyelemmel for-
dúl az egész ország a hatalmas méretű, fejedelmi
pompával berendezett palota felé, a hol a király
tanácskozik s fontolgatja azokat az előterjeszté-
seket, melyeket a politikusok tesznek neki. Ki-
váncsi szem nem hatolhat be oda, avatlatlan fül
nem hallhatja az ott történeteket, — a be nem
avatottak nagy tömege csak kívülről nézheti a
palotát. A tavasz-elő szép napfényében, különö-
sen a déli órákban, megcsokasodik a pesti duna-
parti korzó közönsége, — sokan tekintgetnek
fel közülük eltűnődve a várba, mely innen
nézve mutatja a legszebb képet: arányai telje-
sen érvényesülnek, a részletekből is látni any-
nyit, a mennyiből fogalmat nyerhet a néző az
épület díszéről a nélkül, hogy a részletek gaz-
dagsága zavarná az összbznyomást. Hatalmas
kupolája, a rajta csillogó magyar koronával,
merészen emelkedik a felhők felé, a szélesen
elnyúló szárny-építményeket egységbe foglalva
s a várkert fáival, bokraival, melyek nemsokára
már zöldbe fognak borulni, körülöleli a várhegy
lejtőjét, deréssz színeket elegyítve az egész-
nek fenséges komolyságába.
A király pedig ha rövid sétára indul a vár-
kertben, vagy a kert födött, oszlopsoros folyo-
sóin, ha kitekint lakosztálya valamelyik abla-
kán, első pillantása a Várhegy alatt, a Duna két

A BUDAI KIRÁLYI PALOTA. — HÁRY GYULA RAJZA.